Yazı işleri :
E. U. Rs.
Harb Tarihi Dairesi

Harb Tarihi Vesikaları DERGİSİ

Üç ayda bir çıkarılır
(Mart , Haziran , Eylûl , Aralık)
Ayları

Basım işleri :
E. U. Basımevi
ANKARA

Yıl : 4 | Haziran - 1955 | Sayı : 12

Tarih yazmak, yapmak kadar mühimdir. Yazan, yapana sadık kalmazsa; değişmiyen hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır.

ATATÜRK

İstiklâl Harbinde 5 nci Kafkas Fırkası Karargâh erkânı

İÇİNDEKİLER :

1 — Vecizeler
2 — Tarihî vesikalar ve açıklamalar

174 sayılı Ordu Dergisine ektir

E. U. Basımevi
ANKARA
1955

Soldan sağa

1 — 5 nci Kafkas Fırkası Baştabibi Binbaşı Fâzıl Bey
2 — „ „ „ Erkânıharbiye Reisi Erkânıharb Binbaşısı Mithat Bey
3 — „ „ „ Kumandanı Erkânıharbiye Kaymakamı Halit Bey (sonradan Kastamonu mebusu olmuştur, Halit Akmansü).
4 — „ „ „ Serbaytarı Baytar Kaymakam Bekir Fuat Bey
5 — „ „ „ Erkânıharbiye Birinci Şube Müdürü Piyade Binbaşısı Mehmet Ali Bey
6 — „ „ „ 1 nci Şube Esliha Zâbiti Topçu Yüzbaşısı Osman Bey (halen Korgeneral Osman Güray)
7 — „ „ „ Muamelâtı Zatiye 2 nci Ş. Müdürü Piyade Yüzbaşısı Abdülvahhap Bey (halen Irak Emekli Generallerinden-Bağdad'da)
8 — „ „ „ 1 nci Şube İstihbarat Zâbiti Piyade Yüzbaşısı Rıza Bey
9 — „ „ „ Emirsubayı Mülâzimievvel Şem'i Bey (halen Albay)
10 — „ „ „ 1 nci Şube Makineli tüfek Zâbiti Yüzbaşı İbrahim Bey (halen Emekli Albay)
11 —
12 —
13 —
14 — „ „ „ Erkânıharbiye 1 nci Şube Mülhakı Piyade Mülazimievveli Hamit (halen Levazım Tuğgeneral)
15 — „ „ „ Karargâhında Piyade Mülâzimievveli Şevki Bey
16 —

Vecizeler

Muhasebe-i âmalimiz millete ve tarihe mevdudur.

K. ATATÜRK

Herşeyden evvel, kuvvei mâneviyenin, kuvvei kalb ve vicdanın yüksek tutulması şarttır.

K. ATATÜRK

Kumandanlar, tahtı emrine verilen millet evlâdını, memleket vesaitini, düşmana, ölüme tevcih ederken, yegâne düşüneceği nokta; milletin kendisinden beklediği vatanî vazifeyi ateşle, süngü ile ve ölümle ifa ve intaç etmektir. Askerî vazife ancak bu zihniyet ve kanaatle ifa olunabilir.

K. ATATÜRK

TARİHÎ VESİKALAR

292 No. lı vesikanın açıklaması

XV nci Kolordu Kumandanı Kâzım Karabekir Paşa Hazretleri tarafından Heyet-i Temsiliyeye gönderilen haberalma raporuna Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin verdiği cevabı göstermektedir (Kolordunun bu raporu arşivdedir).

Vesika No. 292

Şifre **Ankara 12/1/36**

Erzurum 15 nci Kor. Kâzım Karabekir Paşa Hazretlerine

C.

Balşeviklerin muvaffakıyetine dair ita buyrulan malûmata arz-ı şükran olunur. Filhakika vaziyet lehülhamd lehimize inkişaf etmektedir. Dersaadet matbuatının vatansız kısmına karşı hey'et-i merkeziyelerden beyanat-ı müessirede bulunulmaktadır. Burada (Hâkimiyet-i Milliye) isminde bir gazete çıkarıyoruz Zâhiren hususi bir gazete halindedir. Yazıları Hey'et-i Temsiliyemiz tarafından verilmektedir. Lloyd - George meb'usanda verdiği bir cevapta Batum'da üçbin askerleri kaldığını bunları da geri almak tasavvurunda oldukları, Rusya'ya onbeş milyondan fazla masraf ettiklerini, fakat Fransa'nın daha az masraf ihtiyar eylemiş olduğunu maahaza artık her iki devletin Rusya işine aslaa müdahale etmemeğe karar verdikleri, Balşevizmin Sibirya'ya fazla dühulüne karşı tedabir-i mânia ittihazı maksadiyle Amerika ile Japonya'nın hal-i müzakerede bulunduğu bildirilmektedir. Hey'et-i Temsiliye namına Mustafa Kemal.

M. Kemal **20 nci Kor. Kumandan Vekili**
Mahmut

Kapadım
13 minh
Bedri

Vesika No : 292

١٨

السنه ١٤ / ١ / ٣٦

ارضروم قومندانلغنه

٩٠

باشدیکدن موفقیتله دار الصوروسلاف مسلمانلرنه عصمت کرامه ایلتوره
فی الحقیقه دخی الحمد لله انتشار ایتمکده در . ریاست مطبوعاتنه
وطننه قسمه قاتمش حیات و کزیرون بیانات مؤثره ده
بولنمقده در . بو اره (حاکمیت ملیه) آلمنه برغتنه حقیقیه
ضد حقایق برغتنه ملت در . یازیدن هنوز
طانمه ورلمکده در . لوتیه جوجه مسیونانه ویردیکی
جواب باطرمی ایچه عثمانلی قادینه یوندی ده
کراعه لغدرنه ارادتدی ، روسیه ده اون سنه مطبوعه خفه
مصف ایتدیکدن ایچه فالمشه ادعا مصف اخبار ایلمه مدلدیلر
بو حیا ایلمه هوایکه اوتکه روسیا سنه اصلا مداخله ایتمکه
قالمه ورلمکده در ، باشدیغمه سبب بو خفه اخبار

(۷)

نتایج مانند اتمام مقصد

ت ۲ / ۱ و تقابل نتایج بنا ط ص فدا ک ۲ بر لندن

سلدیه ملک ده . هب قبه نا ~~سلدیه~~

تشریع شارد کیلیا

محمود

فسلدی

سرزنی

293 No. lı vesikanın açıklaması

Hey'et-i Temsiliye Riyaseti tarafından Kütahya'daki Kuvayi Milliye reislerinden bâzılarının girişdikleri yolsuz hareketleri önlemek üzere Nazilli'de Refet Beye verdikleri emre aittir.

Vesika No. 293

Şifre **Sıvas 17/12/35**

Nazilli'de Hey'et-i Temsiliye Âzasından Refet Beyefendiye

1 — İstanbul'daki Grupumuzdan alınan malûmatta aynen böyle deniyor:

a) Kütahya'da Kuvayi Milliye rüesası sıfatiyle icrayi fiil eden Süleyman, Tahsin, İshak Bey ismindeki zevat maiyetiyle beraber hiçbir Teşkilât-ı Milliye esası görmeden hotbehot efrad-ı milletten cebren seksenaltı bin lira tahsil eylemişlerdir. Ve bu teklif bütün Kütahya'ya teşmil edilmiştir. Eşraf-ı memleket gayet cüz'i bir meblâğ itası ile beraber hattâ eşraf Kuvayi Milliye tarafından para tahsiline memur edilmiştir. Köylülerin bâzılarından az para tahsil edilmek suretiyle ucuzca elaltından para ile buğday toplanarak ticaret edilmiştir.

b) Tavşanlı ve Ak nahiyelerine tasallût eden İshak Bey namındaki İhtiyat Zâbiti maiyetiyle beraber birçoklarını mahv, bigayrihakkın kollarını ayaklarını kırdığı ve Kütahya Merkez Hastanesinde bu adamların tahtıtedaviye alındığı ve birçoğunun bacaksız ve kolsuz kaldığı muhakkaktır.

Yunanlılar Akhisar cephesine taarruz ettikleri zaman mumaileyh İshak Beye cepheye hareketi, harbe iştiraki emrolunduğu halde, mumaileyh yirmibeş kişilik avanesi ile harbe gitmekden imtina' ve mahallî Hey'et-i Temsiliyesi tarafından verilen emre adem-i itaatle Hey'et-i Milliye Reisini ve daha sair zevatı öldüreceğini söyliyerek maiyyetiyle Kütahya'da sarkıntılık eylediği ve bu halin cephede kanlarını vatan uğrunda akıtan Kuvayi Milliyeye suitesir eylemekte olduğu ve Teşkilât-ı Milliyenin makasıd-ı mukaddesesini mahal ve nezahetine mugayir olduğu cihetle bu adamların biranevvel cepheye sevkleri.

2 — Keyfiyet Afyonkarahisar'daki Fırka Kumandanı Ömer Lûtfi Beye de bildirildi. Bu babda Demirci Mehmet Efe ile münasip bir tarz-ı hal bulunmasını ve iş'arı rica olunur. Hey'et-i Temsiliye namına Mustafa Kemal.

(İmza) **3 ncü Kor. Kumandanı**

Ruhi

29 minh

M. Kemal

سواد ۱۲/۱۷

نازلی ده هیئت تنفیذ اقتضا نظر افندیم

غنا بولاه رسنوب

۱- استانبولده کی غدوعیان آلماه مدرسه تدریسات کوتاهیه ده قرای
مردسای صفتنده اجرای فعل ایده سلمان تمسه اکمه لده
اکنه کی زوات سعیدیه بابیچه ربکلات ملیه اساسی
نورسردن حذر کوزه اوفاد ملتدن چیوا سکانالی
بخاریا تحصیل ایله مکلدر. ویو تکلیف بتون کوتاهیه
شامل اولمشدر. اشاف وکالتنه غایت جدی بر مبلغ
ایحاسی ایله بابه حق اشاف قرای وارلاه طاقم کوللیکدن
بابره تحصیله مامور ایلمشدر. کوللیکدن لدفندنه
آنی بابره تحصیل ایتمیلدر. حضرتلری. اعلیحضرت اول آلتدن
بابره ایله لنبای طوبلاندرمه تجارت ایلمشدر.
(۲) جه دنانی دوله ناصرنه ایتمیلدر اکمه ط
نانه کی احتیاط جنابلری سعیدیه بابه بر حد قدری
سمه، بر حد قرمدی انیاقدری قرولنی وکوتاهیه

وزارت خارجه پوارمدل تحت نظر ادارهٔ التلیف در جوغه
بی تشه و قواعد قانونی محققه.

بونا نظراً اساس حصار چهار شقه اینکه کدر زمان
موجوده اکمه بکلا چه یه حرکت، چه یه اشتراکی
اولسون، موجوده تکدیسه کشیلن محنه زاده
چه تکمیله امتناع و کلی هیچ نمیه زحاقه
دیه ان عدم اعتنا جهت جلب پیشنه
و اهالی سائر زوات اطلاعه کنی سویله یه لر
مفصل کوناهیه ده حاضر نیه ایله رکلا و
بو حالت چه اوه قانونی وظیفه
اوزنه افیدان. قوای ملیه سوناز زاده تکه
اولمزیه و تشکیلات ملیه مقاصد
مقدسه سنی محل دز اهمیه مغاز اولدیغی
پوارمدل زاده اولمه چه یه سوقدی.

لیعنی اصول قضاوت کی خودلرینه ای محلیلر

بلکه در سلیمانیه، بدایت زمیه‌ی که نه ایلا
مناسب طرز حل بولنسه (داشلاری) حل ایلاسون ، صحت
شکله نامه

دنه قرار ایلاسون

294 No. lı vesikanın açıklaması

293 sayılı vesikayı teşkil eden Hey'et-i Temsiliye Riyasetinin yazısına Miralay Refet Beyin verdiği karşılığı göstermektedir.

Vesika No. 294

Nazilli
3/1/36

20
K K

C 29 - 12 - 35

Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine

Kütahya'daki suihallerinden bahsolunan Süleyman, Tahsin ve İshak Efendilerden birincisi muvazzaf yüzbaşı diğer ikisi de ihtiyat mülâzimidirler. Hüsrev Sami'nin Kütahya'da şikâyet ettiği eşhas bunlardır. Bunlar daha o zaman Karahisar'a celbolunmuşlar ve cepheye derdest-i sevk bulunmuşlardı. Keyfiyeti Ömer Lûtfi Beyden sordum Alacağım cevaba göre icabını arzederim.

Miralay
Refet

Açdım
5 minh
Memduh

Vesika No : 294

تاریخ
٢٧/٢/٣٤

٥.

ثقه حـ

٢٠/٢/٣٤

مصطفی کمال پاشا حضرتلرینه :

کوناغ ده کی سوء حالارنه بحث ایدیلمه‌یه‌جک، تحسین و آفرین ایتدیردیم
بیچیس موظف یوزباشی دیکه بیکسی ده احتیاط ملازمی درلر. خدمت سامیلرینک
کوناغ ده شکایت ایتدیکی اشخاص بونلردر. بونلردهاد ترمانه خوجه‌ده
بیلیه‌رلنشدر. دیه‌یه دردست سوء بولنمشلردی. کیفیتی عرض ایتمک صوردم.
اگر جنم جوابه کوره ایجابی وصلیدردم.

ملازم
أ. ت

اصل

295 No. lı vesikanın açıklaması

Burdur Askerlik Dairesi Başkanı tarafından Burdur, Antalya ve Isparta livalarının umumî durumuna dair XII nci Kolordu Kumandanlığına verdiği rapor, bu Kolordu Kumandanı tarafından Hey'et-i Temsiliye Riyasetine iblâğını göstermektedir.

Vesika No. 295

Kayseri'de Onbeşinci Fırka Ahzıasker Kalem Riyasetine

1 — Zîrdeki şifreyi bu geceyi orada geçirecek olan Hey'et-i Temsiliyeye veriniz. İkinci maddeden itibaren Hey'et-i Temsiliyeye aittir.

2 — Hey'et-i Temsiliye namına Burdur Kalem Riyasetinden mevrut şifre berveçhizîr mâruzdur. **18/12/35**

12 nci Kor. Kumandanı

Fahrettin

Suret

C: 15/Kânunuevvel/35 2055 teledir.

Hey'et-i Temsiliyeye:

1 — Burdur, Antalya ve Isparta livalarından efkâr-ı âmme zîrdedir. İptidai bu havalide seferberlikten yorgun ahalinin istitaiyesi mahduttur. Maahaza usaresi mevcuttur. Muhafaza-i istiklâl-i millî uğrunda ruhan her fedakârlığa hazırdır. Hâkim ve kesîr anasır-ı İslâm (r d h) cemaat teşkilâtı olmaması işgal münasebtiyle nüfuz-u hükûmetin bâzı takayyüdata uğramasına karşı da ahalinin hürriyet-i kanuniyeyi hazmedememesi yerli memur ve jandarmaların suihali icabet gibi (r h) teshilât va'di Burdur ve Antalya livalarından muhiti (b h - y h) bahran-ı içtimai fikriye sevketmektedir. Bâzı işgalde İtalyanlara temayül mahsûsdur. Hükûmet muamelâtı taamülen ekseriya bunlarla tedvir ediliyor. Rüesay-i hükûmet vazifeleri yükseklikte değildir.

2 — Teşkilât-ı Milliyenin tevsi ve tahkiminden başka çare yoktur. Çalışılıyor. Hey'et-i milliyelerin iki mercii vardır. Sıvas, Nazilli şimdiyedeğin faaliyetleri Aydın cephesine gönüllü ve muavenet-i nakdiye tedariki ihzar edilmiştir. Bu faaliyetin yegâne zîrdeki cephe korkusu ve arasıra gelen efelerdir. Berveçhizîr teklif ederim.

b) Liva, kaza heyetlerine irşat kısmı namiyle icraiye zammı ve bunların tercihan münevver mekâtib-i resmiye hey'et-i talime ve maarif memurlarından tefrikı ve bunlarla vahdet ve maksad-ı millî hakkında ahali hassaten köylülerin mütemadiyen mev'ize ve beyannamelerle irşat ve tenviri vazifeleri irşat ve teberruat olarak kasabalardaki heyetleri ihdas ve bu suretle Teşkilât-ı Milliye olarak alâkasını tezyidi ve İtalyanlara mütemayil olanlara karşı Lenin usulünde gizli terhip tatbik emirleri mercudur. 16/12/35

Burdur Kalem Reisi
İsmail

Müzakere

. . . . . **Mıntaka Kumandanı Refet Beye. Böyle diyor.**

Vesika No : 295

سوء حالی اجابت کلی (۳۰) سرمایه‌لات و عمدی بود ...

و انتظام لرالزده محلی (با ۹ - ۱۰ بحراد) اجتماعات کم سوء

آنده ... بعضه اشغاله اینالیانلره قابل محسوسدر

حکومت متعاملاتی تعامله آز یا نزلاله تدویر ایدیلیور. بو سلی

حکومت ایچنده بر کلکه دیلدر.

- ... نوسو و تعلیمنه ... چاره بولمق

چالیشیلیور. هیئت‌لرله آیکی مجلس واردر. بیرنجی

مازنی سمتکی دکلدر فعالیتی آیدینلر ستر کلکدر

معاونت تقدیم ایدیلمشدر. بو فعالیتلر دهاتی

زیر ده‌لی جهه و قرسی و اره‌ده کلمه‌ر اخذ لردر.

بو وجه‌ده تعریف ایدیلمشدر

ب) لوا و قضالرده ترزیات و قسمی نامیله اجتماعی و نزاک

ترجمه‌سی نوع دکتب سیه‌هت - تعلیم و معارف مؤرلرنه

نهایت

296 No. lı vesikanın açıklaması

Burdur Askerlik Dairesi Başkanının raporuna Hey'et-i Temsiliye Riyaseti tarafından verilen cevabı göstermektedir.

Vesika No. 296

Şifre **Ankara: 5/1/36**

Burdur Ahziasker Reisi Miralay
İsmail Beyefendiye

C. 16/12/35.

Mutalâat-ı âlileri pek musiptir. Nazilli cephesinin ıslah ve tanzimi, Şark Cephesindeki harekât-ı umumiyenin idaresi için Hey'et-i Temsiliyemizin Âzasından Miralay Refet Beyefendi elyövm Nazilli'de bulunmaktadır. Kendisine mutalâatınız bildirilerek bu babda müştereken icabına tevessül kılınması yazıldı. Temas buyurularak Teşkilât-ı Milliyenin nizamnameye tevfikan vaziyet-i mahallîye muvafık surette tesri-i taazzuv ve teşmiline ve efkâr-ı ahalinin tenvirine ihtimam buyurulması hamiyyet-i müsellemlerine mevdudur. Hey'et-i Temsiliye namına Mustafa Kemal.

XX nci Kor. Kumandan Vekili

M. Kemal

Vesika No : 296

الف ٢٦٧٥

بورد اهزعکریسی مریلر

آکچی جوانر

٩ . ١٦ / ١٢ / ٢٥ .

حضرات عالیلری ! وصیدر . نازلی جهتی
اصلاح ذیشانی ، شدت جهتنی کی وفات
حضرتی اولمیان ایدون حضرت ملاز
اعظم مریلری رأفت و انظ الیوم
نازلی ... بولنمقده ... کندیسنه مصالحه ایتمز
اولدیغی ... بربابنی تمنا ایلیه
بالرجا نظر بازلری . نمازی بوریلدرم
اتکسات بلا نظر مناسب توقیفاً
حضرت محکمه ، موانع صورتنی تشریح لزومنی
دخی واظهار اهالی تنویر لطفلری سوریلی
حضرت صدرینه مدار وحدت . حضرت ملاز
... اتکاد
نه دهاناد کلیر

297 No. lı vesikanın açıklaması

Hey'et-i Temsiliye Riyaseti; Burdur Askerlik Dairesi Başkanının raporuna dayanarak Nazilli'de Miralay Refet Beye verdiği emri göstermektedir.

Vesika No. 297

Şifre

Ankara: 5/1/36

Nazilli'de Hey'et-i Temsiliye Âzasından Refet Beyefendiye

Burdur, Isparta, Antalya sancaklarından mürekkep Mıntaka Kumandanı olan Burdur Ahziasker Reisi Miralay İsmail Beyden alınan bir şifrede bu mıntaka ahalisinin harbden yorgun ve istitaati mahdut olmasına rağmen muhafaza-i istiklâl uğrunda her fedakârlığa hazır oldukları, cemaat teşkilâtının olmaması, yerli memurların, jandarmaların suihali, rüesa-yi hükûmetin muamelât-ı resmiyede İtalyanlarla teşrikimesai eylemeleri gibi esbabın bâzı menatıkta İtalyanlara temayül-ü mahsûs olduğu bildirildikten sonra bu mehazire çâresaz olmak üzere Teşkilât-ı Milliye uğrunda âzami gayretle çalıştıklarını fakat merciin Hey'et-i Temsiliyeden başka yerde Nazilli olduğu arasıra gelen efelerden korkarak muavenet-i nakdiye ve gönüllü gönderdikleri iş'ar, liva, kaza hey'etlerine irşat kısmı namiyle münevver zevatın propaganda hey'eti ilhakıyle halkın tenviri ve İtalyanlara mütemayil olanlara karşı gizli terhip usulü tatbikı teklif olunmaktadır. Vaziyet-i mahsusası itibariyle tahtı-ı kumandanızdaki cephe ile alâkadar olan bu mıntaka için tedabir ve icraatın mütalâa ve tensib-i âlilerine tevfikı tâbii bulunduğunun bu babda mîrimumaileyhle temas olunarak o mıntakadaki Teşkilât-ı Milliyenin taazzuv ve teşmiline, efelerin tâcizatına meydan verilmemesi esbabına tevessül kılınması himmet-i âlilerine mevdudur. İsmail Beye bu babda ayrıca sizinle irtibatta bulunması bildirilmiştir.

Hey'et-i Temsiliye namına
Mustafa Kemal

M. Kemal

Yaptım
Abdurrahman
7 minh

الف ٢٦٧٥

حضرت شیخ الغازی راشد افندی

نازلی

بوردو - سایط - انقره سنی مذهب مناسبت فرمانلری اولاسه
بوردو - احمد عمر نسیم بك اسماعیل تکیه لرنده بیشمه بو منطقه
اهالیسی ضبط بورغوت تأسیساتی محدود دائره سنی محافظه
اسقلان اوغنه هنداماینه حافظ قدر ، جماعت نک اسلاماتی
اولماسه ، بیل ماموراته / تیانیا ایرانه / سوقاملی ، رؤسای
سعلات ... / اتیالیانده تشکیلات ماده ابتدای
ملتزم لعه منطقه اتیالیانده نائل محسوس اولدقدن
کی اتیالیه ... بو مادیه ، حادثه سنه اولمه اوزره
سلیه ایدکه حکومت ... حالت قدرتی حقیقت
نکبات جبر اوغورنده اکثری تمرتلا نازلی الدیغ اره ده
وضعیت ... قوه ... بیشمه بیده ، وکیل کلدیکی کدیکه
انه اراده قورقه ... مبادنت وقتیه ... نامیه مفوز ذابط
اتیا ، لوا ، قف حنیه ایشاد قمی الحاقیله خلقه شوبه وکیلیلر
... حنیه ... اصول نظامیه تعلیمت
یه دیانه ... قاتی کزال ترهیب
منابل اولانده ... تحت فرمانه آزم کی
ادلمقده ... وضعیت محضه اعتبارلا

(٢)

جهة ابلاغ عدالة دار الإدارة بمنطقة الجوف بإنهاء ما يلزم

[redacted] واجراءات [redacted]

[redacted] معالجة وتنسيق [redacted] بالمنطقة [redacted]

[redacted] بولاية [redacted] بما يتوافق مع الأنظمة

المرعية (المنطقة) بالنسبة لقطع وتسجيل ، انه لك

الشكر والتقدير مع أطيب التحيات ،

[redacted] الأوراق [redacted] (الإجراءات) [redacted]

[redacted] ودمتم ،

مدير عام الشؤون القانونية بالمنطقة

محمد ناصر

عبدالمحسن

298 No. lı vesikanın açıklaması

Burdur Meb'usu Hüseyin Baki Bey tarafından Hey'et-i Temsiliyeye gönderilen bir telgrafa aittir.

Vesika No. 298

Telgrafname

Ankara'da Anadolu ve Rumeli Müdafaai Hukuk Cemiyeti Hey'eti Temsiliyesi namına

Mahreci : **Burdur**
Numarası : **25**
Kelimesi : **208**
Tarihi : **2/7/35**
Alındığı mahal: **Kayseri**
Saat : **12.5 sonra**

Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine

1 — Senei cedîdeyi idrâke nailiyet-i devletlerini tebrik ve mülk ve millet hakkında hüsn-ü muvaffakıyetlerle mürurünü dilerim Efendim.

2 — Hüseyin Kâzım Beye Hey'et-i Teftişiye Riyasetinden telgrafınızı aldım bugibi câiz olmıyan bâzı hususat-ı zâtiyemin tesviyesi için şimdilik te'hir-i azimetim zaruridir. Cevabını yazdım.

3 — Diğer telgrafname-i âlileri heyet-i milliyeye tebliğ edilmiş ise de hey'et-i mezkûre esasen Sıvas'dan tebliğ buyrulan nizamname mucibince teşekkül etmiş bir hey'et olmayıp meb'us intihabında adem-i muvaffakıyetlerinden muğber ve ihtirasat-ı şahsiyelerine mağlûp mezkûr hey'et âzasından bâzıları Reisin infikâkinden bilistifade hey'etin içtima ettiği mahallin haricinde bir hanede hafiyyen ve leyhen akd-i içtima ederek aleyhimize esassız bâzı isnadat serdiyle iş'aratta bulundukları âzadan birinin itirafatından ve mezkûr telgrafname-i âlilerinin za'yedildiğinden bahisle nezdlerinde hıfzederek mevkıi müzakereye vaz'ından içtinap etmelerinden ve hattâ ekseriyeti teşkil ettirmemek için Meclisi muvakkaten terketmeleri vesair delâiliyle anlaşılmakta bulunduğundan iradei asıfâneleri ahkâmınca hareket edilmemiş olmak için keyfiyeti arza mecbur oldum ve teşerrüf edildiğinde buna ait pek çok hakayıkı arzedeceğimden, hattıharreketim hakkında emirleri-

ne şiddetle intizar etmekte bulunduğumu arzile devam-ı hüsn-ü muvaffakıyet-i devletleri temenniyatiyle takdim-i ihtiramat eylerim Efendim.

4 — İşbu telgrafım iki kânunusanîde sabah saat beşde Burdur telgrafhanesine takdim edilmiştir.

Burdur Meb'usu
Hüseyin Baki

Refet Beye
İsmail Beye
Konya Hey'etine
İcabı resmen yazılmıştır verdiğiniz malûmata teşekkür ederiz.

Vesika No : 298

تلغرافنامه

	القره اباطوا و منع ایلمه اقدامی حقوق حقیقی تشکیلی نلغو

مخرجی	نومروسی	کلمه‌سی	تاریخی		دولت عثمانیه	آلندیغی محل		تاریخ	ساعت	امنداء
بورغلو	٢٥	٢٠٩	ساعت	محرر	حکومت تلغرافنامه‌لری مولایی بوکونا مشمولدر	کشیده اولندیغی محل	جمعه		اول / ساعت	
									یکنجی اول / ساعت	

مصطفی کمال پاشا حضرتلری

۱ جمعه‌یه اگر باقیه دولتلوی تبریک و علاوه بیلمت حقنده حسرت موفقیتلر لرینی اوزیرم افندم

۲ سیدی‌لانه‌لر که حقیقه انتخاب ریاستجه بعد انکی ایرم بوکه جانب اولمایه بعض خصوصاته دائر اوزره‌لر تعرضه شدیدلر تلغرافلر چکمه‌دیلر، جوابی بلندم

۳ دیگر تعقیب قضاء عالیدی حقیقه بلیه تبلیغ ایلمه‌ایسه‌لر و حقیقه ذکر ایلمه‌ایسه‌لر بو بلده‌ده بعض اهالی بوجه تشکل ایتمه‌یه حقیقه اولمیوب بعضلر انی برمه‌ندم تشکیلاتی بنم اقدامیله تحقیقاتی بعض زیاده تحقیقاتی مطلوب ذکر حقیقه اعضاسنه بعضی بیسر اقدامیله اکثریت حقیقه اجتماع ایتمکه محلرینه قضاء ده قضاء و بلاد عقد اجتماع ایدرلر عینی اسنیه بعض اسناداته سزدیله اشعارات بولندقلری اعضاده بریه اقدام

تلغرافنامه

عربی	نومرسوسی	کلمه‌سی	تاریخی	دولت عثمانیه	الندیغی محل		تاریخ	ساعت	امضا
			اول ساعت —— مکره	نظارت تلغراف و تلفون حکومت تلغراف عابرانندن صولایی بوکونا مسئولیت قبول ایدر	کشیده اولندیغی محل			اول مکره	

299 No. lı vesikanın açıklaması

298 sayılı vesikaya dair Hey'et-i Temsiliye Reisinin Burdur Meb'usu Hüseyin Baki Beye verdiği cevabı göstermektedir.

Vesika No. 299

Tel **Ankara: 7/1/36**

Burdur Meb'usu Hüseyin Bâki Beye

C. 2/1/36.

Verdiğiniz malûmata teşekkür ederiz. İcabedenlere tebligat-ı lâzimede bulunuldu. Biranevvel Ankara'ya teşriflerine muntazırız Efendim.

Hey'et-i temsiliye namına
Mustafa Kemal

Yazıldı
7/Minh
Memduh

M. Kemal

Vesika No : 299

٢٦٧٧ الف

بورد سعود حيدر

٢٦/٧/٢ ٩.

ويردكم معلومات شكر ايدرس. اي يه
ايتده سلفات سلاحه بولندى.
يانه الك الف تشفيه منتظر اخفر -

حيدر شهنان

تاريخ ٥/٧

300 No. lı vesikanın açıklaması

Burdur Meb'usu Hüseyin Baki Beyin telgrafı üzerine Hey'et-i Temsiliye Riyaseti tarafından Nazilli'de Miralay Refet Beye Burdur Askerlik Dairesi Başkanı İsmail Beye ve Konya Hey'et-i Merkeziyesine verdiği emri göstermektedir.

Vesika No. 300

Şifre **Ankara: 7/1/36**

Nazilli'de Hey'et-i Temsiliye Âzasından
Refet Beyefendiye

Burdur Ahziasker Reisi İsmail Beyefendiye
Konya Hey'et-i Merkeziyesine

M. Kemal

Burdur hey'et-i idaresinin nizamnameye tevfikan teşekkül etmemiş olduğu, intihabat mücadelâtı neticesinde mevcut hey'et âzalarının arasına münaferet girdiği, ~~Sivas'ın Hey'et-i Temsiliyeden~~ tebligat-ı mühimmenin mevkı-i müzakereye konmayarak bâzıları tarafından hıfzolunduğu gibi ~~hususat~~ şayan-ı dikkat safahata dair malûmat verilmektedir. Vaziyetin ıslâh ve menafi-i milliyeye göre tanzimi esbabının istikmali mâruzdur. Hey'et-i Temsiliye namına.

Mustafa Kemal

Kapadım 8/minh

İmza

Vesika No : 300

الف ۷۷ ۲۶

نازلی ده هیئت تمثیل اعضا
رأفت یه افغ
بورد رد احمد عدنی اکمل یه افغ
قوله هیئت مکاره

بورد ده هیئت اداره سنه نقه مناسبه توظیف
تشکیلاتنه عه طریقه ، انتخابات مجادله نخه ن
مطبوعه هیئت اعضاسنه اداره سنه مناقشه کردیکی ،
[redacted] تشکیلات وجه موقع مذاکره
قوه تحریره ده بیقیده طرفه عضو اعضاسی یک
یاسه رفت صفحاته دائر صلاحیت دریلکه در
د حفظ اصلاح و صائم بلریه کدره تنظیمی اساسی
تشکیل ل مه دهیئت هیئت تمثیلیه

301 No. lı vesikanın açıklaması

Afyon'da mevcut iaşe ödeneğinden 90.000 liranın nakliyata tahsis edildiğine dair Harbiye Nezaretinin muvafakatlerini gösterir bir vesikadır.

Vesika No. 301

Beşiktaş
31/12/35

Ankara'da 20 nci Kolordu Kumandanlığına

Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine

Refet Beyin müracaati üzerine Antalya'dan gelip Karahisar'da bulunan iaşenin doksanbin lirasının nakliyata tahsisini mumaileyhin bildirdiği bir mahalde bulunan dörtbin çift İngiliz postalının bu para ile alınmasına Harbiye Nezaretinden rica etmiştik Nazır Paşa Hazretleri bu hususlarda sarfedilmek üzere işbu (m a r h y s) Onikinci Kolordu emrine vereceğini ve binaenaleyh paranın da badema oradan alınması lüzumunu emretti Umum cephelere nakliyat buradan başladığına nazaran serian miktar-ı münasibinin gönderilmesi rica olunur Keyfiyet Refet Beye de yazılmıştır

İsa

Açdım 1/1/36
Bedri

Çanakkale Mevkii Müstahkem
Kumandanı

Şevket

XII nci Kolorduya yazalım

Refet Beyden soralım

Vesika No : 301

انقره ده قه . نه

شكاية
٢١/٢/٣٥

مصطفى كمال پاشا حضرتلرينه

رأفت بك مراجعتاً ذوره انطاليه ده طوب قره حصاره بولنان
اعاشه‌سز طفسانه‌لر نزاسنك نقليات تخصيص معاملاتك
بلديه‌ك بر محله‌ده بولنان درت بين جنت انطلز پوسنالنك بوزيلمه‌سي
اليه حربه نظارتنده رجا اشدن ناظر پاشا حضرتلرينه عرض
حرف ايدلمك اوزره اشبو اراده‌ى صداره‌نه ايلتى قبول اوردو
امرنه دروص وبنا كله باره‌سنك نصرما اداره‌نه تخمين ازومنى
امر ايتدى تخمين صحه‌زاده نقليات نوزاره باشلادقده نظراً
سريعاً بغداده تنا سنك كوندرلمسى رجا بورنكيفيت رأفت
بكده باز تشدد عنس

اصم
٢٣/١

ضابط علوم فنون تحليم
فوج مدير
شاهين

302 No. lı vesikanın açıklaması

Hey'et-i Temsiliye Reisinin bu doksan bin liranın kolordu ihtiyacına sarfedilmesi hakkında XII nci Kolordu Kumandanına verdiği emri göstermektedir.

Vesika No. 302

Şifre 1/1/36

Zate mahsusdur.

Konya'da 12 nci Kor. K. Fahrettin Beyefendiye

Dersaadet'deki Müdafaai Hukuk Hey'et-i Merkeziyesi Refet Beyin müracaati üzerine Antalya'dan gelip Karahisar'da bulunan taşenin doksanbin lirasının Kuvayi Millîye nakliyat ve ihtiyacatına sarfedilmek üzere tahsisine Harbiye Nezaretinden müsaade istihsal eylediği ve bu paranın bu maksatla Onikinci Kolordu emrine verileceğinin Nazır Cemal Paşa tarafından bildirildiğini ~~cihetle~~ iş'arla umum cephelere icra kılınan nakliyatın Dersaadet'den vâkı olduğu cihetle serian bu paradan miktar-ı münasibinin Çanakkale Mevkii Müstahkem Kumandanı Şevket Beye gönderilmesini rica ediyor Efendim.

Hey'et-i Temsiliye namına Mustafa Kemal

20 nci Kor. Kumandan Vekili

Vesika No : 302

سرّی

ذات نظیریه

٢٦/٧١

خزینه ناظرلرینه

دیمادنده کی مراقبه صوده حضرت وزیری راحت بکلمک
مراجعت اوزره انقره دن تکلیف قصدنده بولنان
ایشلرنک طقسان بهار پاشانک تحت امرلرینه نقلیات
واختیاراتنه مرخص بیلمه اوزره تعیینه حرکت نظر
معرض استحصالیله انلری کیریاره نظر بو معقولک
اون آلتنجی فرقه اداره سنه دیرلیکنه ناظر جانبلرینک
واقف بیلمه لرینی استرحام ایدرم اجازتلرنی
نفلیات تعدیلاتنه دائر اعلیقی فرقه سزیلر
بریاره دن مقابله سنه جیاده تلمه موقع تحکیم
حرب ایله سوکت تکی کوندرلمش رجا ایدرم
حضرت نمدنانه سلامتلر

فرقه ناره وکلی

303 No. lı vesikanın açıklaması

Hey'et-i Temsiliye Riyaseti; Miralay Refet Beyden bu 90.000 lira hakkında bilgi istediğini gösteren bir vesikadır.

Vesika No. 303

Ankara
3/1/36

Nazilli'de Miralay Refet Beyefendiye

İaşenin Karahisar'da bulunan doksanbin lirası hakkındaki malûmat ve bu babdaki mütaleat-ı âlinizin iş'arı rica olunur Efendim. Hey'et-i Temsiliye namına Mustafa Kemal.

20 nci Kor. K. V.

M. Kemal

Vesika No : 303

نقره

٢٦/١/٢٢

تابعه بو اولان ایفاده‌نامه‌نیز

اتاشه‌نک حرف وصاره‌قدر لوندنه لطفاً بیلدیرک
لیبیا قضیه‌سی معلومات و لوبایه‌سی مطالعات
هایکزن اشغالی یاپیلدی ۶ فتح
وحدت نمیدانه بیلدیرلمکی

ق. س. د

304 No. lı vesikanın açıklaması

Salihli Cephesi Kumandanı adına Ethem'in kardeşi Reşit tarafından Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine gönderilen bir rapora aittir.

Vesika No. 304

Salihli
3/1/36

Gayet müstaceldir.

Ankara'da Hey'et-i Temsiliye Reisi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine

Şimdi Karahisar'dan gelen bir zat ahaliden Hacı Şükrü Kaymakam (C A H T) Bey ile eşrafdan Akosmanzade rey almak için yekdiğerine rekabet etmeleri ve ayrıca Arif Beyin çok suiistimalinden nefret ettikleri ve Kuvayi Milliye namına yapılan bu hareketlere nazarıâm ve hâsda büyük yeisler hâsıl ettiğini ve binaenaleyh bu mümaşatsızlıklara bir netice verebilmek için Cephe Kumandanı Ethem Bey (N A) imdat yazdıklarını ve mumaileyh bu vaziyete bigâne kalır ise ahalinin hâsıl ettikleri nefret ve adem-i memnuniyetin mahall-i mezkûrda vahîm neticeler hâsıl edeceğini istimdada gönderilen zat tarafından ihbar ediliyor Herhalde Karahisar Kuvayi Milliyesinin Ethem Beyin vaz'ıyet etmez mısırren istirham olunur Karahisar bir İngiliz merkezi demektir İngiliz himayesine imrenmeleri kimseye ihsas ettirilmemesi istirhamiyle icray-i icabı mâruzdur.

Açdım
4 minh
Bedri

Salihli Cephei Harb
Kumandanı Namına
Raşit

Fuat Paşa Hazretlerine

[illegible]

[illegible]

[illegible]

305 No. lı vesikanın açıklaması

Raşit'in 304 sayılı vesikayı teşkil eden raporu üzerine Hey'et-i Temsiliye Reisinin Miralay Refet ve XII nci Kolordu Kumandanına verdiği emri göstermektedir.

Vesika No. 305

9/1/36

Nazilli'de Miralay Refet Beyefendiye

Konya'da 12 nci Kolordu Kumandanlığına

1 — Salihli'de Ethem Beyin biraderi Raşit Beyden gelen malûmat-ı hususiyeye nazaran gûya Afyonkarahisarı'nda Hacı Şükrü ve Kaymakam rütbesinde bir zat, eşrafdan Akosmanzade . . . . rey almak için yekdiğerine rekabet etmeleri ve aynı zamanda Kaymakam Arif Beyin pekçok suiistimalde bulunduğunu ve Kuvayi Milliye namına yapılan bu hareketlerden dolayı nazarıâm ve hâsda büyük yeis hâsıl ettiği ve binaenaleyh Ethem Beyden imdat istedikleri şayet Ethem ~~Beyden~~ Bey Karahisar Kuvayi Milliyesine vaz'ıyed etmediği halde vahîm neticeler hâsıl olacağını bildirmektedir Böyle birşey vârit ise Afyonkarahisar'daki vaziyetin ıslâhına ehemmiyet buyurarak neticenin inbasını.

2 — Mesmuatımıza nazaran Salihli cephesindeki Kuvayi Milliye Kaymakam Ömer Lûtfi Beyi kumandan olarak tanımak istemiyorlarmış. Bu hal vâkı ise heman mümaneat olunarak Lûtfi Beyin emir ve kumandayı tamamiyle deruhde etmesinin temin buyurulmasını rica ederim. Hey'et-i Temsiliye namına.

İmza **Hey'eti Temsiliye namına (imza)**

Fahrettin Beyin bunu tasdik eden iş'arı var. Refet gitti. Neticeye intizaren hıfzı.

20 nci Kor. K. V.

نازلیده — والده افندیه حضرتلری

خورشید — قومانداننه

۱۹ ایلول ۱۳۳۷

اخوه‌ی حضرتلری

صالحیده اوچ بکلک برادری ایشتیده کلدم معلوم‌ سز نظاً کیاً چاره‌سز قالدم
قوماندانلغه بیرنامه، اشافه آه عثمان زاده ... ای آلوه ایچون کیدیکنه
قانعت ایتدی و عینه زمان تأخیر عاف بکلک بوجهد سوء استعمال بولندیغی
و قوای میه قاچه بایلدیغی بولندرمه طوغری، نظاً عم وجانبه بول نیسه
چاره آیدی و بناءً علیه اوچ گیده امداد ایتدیکی شاید اوچ بکلک
قوه‌سی قوای میه‌ی وضع یدلرینه آلدیغی حالده و خیم نتیجه‌لر اولدیغی بلکه
بوبله برشی واردایسه اخوه‌ی حضرتلری وقتیله احلاله همت بورمه‌لری
نیه سفارش ایدرم.

۲ — مسموعاتمزه نظاً صالحی جهتنه قوای میه تأخیر عواقبنی قوماندانه
اولدیغی کبی ایتدیرمه‌لری بورا‌یه‌لر. بو حالده واقع اولان بحث ممانعت اولندیغی
لطفه کلان اوزره قوماندانه ذی عهده ایدیلسه تأمین بورلمش بولنمالدر.

هیئت تفتیشیه ثانیه

قوماندان

[illegible]

306 No. lı vesikanın açıklaması

XV nci Kolordunun Harbiye Nezaretine gönderdiği bir rapora aittir.

Vesika No. 306

Harbiye Nezareti
Nezaret Şubesi
Şifre Kalemi
1
Şube
248

Paşaya

Erkânıharbiyei Umumiye Dairesine
10/1/36
Şevket
Ş. 1, 2 K. 1-11

M
151
R

Erzurum'dan Harbiye Nezaretine ve Erkânıharbiyei Umumiye Reisi Cevat Paşa Hazretlerine mevrut şifrenin hallidir

Ş 1 11 - 1
2

Ferik Fevzi Paşa heyetiyle Erzurum'da Kürtlük gailesi üzerinde mufassalan hey'etten görüştük t d n İlhami Bey İstanbul'da Kürt Cemiyetinin muhtaç insanlar olduğunu ve sırf Vilâyet-i Şarkıyenin Ermenistan olmaması için Kürtlük meselesinin ortaya çıkarılmış olduğunu söyledi. Hükûmet-i sabıkanun Kürtlük meselesini ortaya çıkarmakla şerefini kurtarmak mümkün ise ve bu mesaide birtakım kimselerin namussuzca irtikâbatı yok idise size işin bidayetinde neden nesine hiç malûmat verilmedi Şarkın valilerinin ve kumandanlarının birçok istirhamlarına mukabil işin gizli tutulması meselesinin gayrimesru olduğunu bu azim ve Kürdü de Türkü de mahv ve harap edecek a c n f t k b içtihat neticesi olmadığını âlem nazarında isbat eylemiştir. İkincisi Kürdü ayırmakla Ermeni meselesinin hal değil belki bugün sönmüş ve hiç imiş bir halde olan Ermenilerin kollarını sallaya sallaya zavallı Kürtleri ve aralarında girift olan Türkleri a k v l t a y y veçhile imhaya kudret bulacaklardır. Çünkü Kürt r l n ve Urbandan bîhaber ve daima biribirinin imhasına müstait bir haldedirler Bugün hududumuzun öte tarafında kalan halkın ekseriyeti Kürt olduğu halde içlerinden hiçbiri kendilerini idare edemiyor Birtakım Türk, Çerkes Beylerin idaresinde Ermenilere karşıkoyuyorlar Bugünkü vaziyette Ermenilerin hattâ t k v y h olundukları halde dahi Şark vilâyetlerine birşey y a m l r y g b s mümkün gibidir. Fakat bir kere Kürt Türkün muavenet ve sahabetinden ayrıldı mı evvelâ biribirine girer sanıyen de az bir kuv-

vetle himaye olunacak Ermeni de h y k n h h y . Bu hakikati hayatı namusu ve malı buralarda ayak altında olan Kürtler görüyor ve bize sarılıyor ve Kürtle Türk birçok namussuzca propagandalara rağmen bu havalide yekvücuttur Hertürlü tehlikeden uzak ve hiçbirşeyi ayak altında olmıyan kimseler İstanbul'da negibi menfaat ve iğfal ile bu işlerle uğraşıyor akıl ermiyor Bu izahatı İlhami Beye de verdim Mumaileyh cevaben Avrupa birkaç vilâyetimizi verirse ne yaparız Ancak Vilson Prensipleri mucibince buraları Kürtlüktür diye belki kurtulabilir fikri üzerine Kürt Kulübünün çalıştığını söyledi Kendilerine cevaben bu Kürt ayrılık fikrinin vilâyetler b. h y y Ermenistan yapmak plânını tatbik için çıkarıldığını çünkü medenî milletlerin hukuku bile çiğnenirken Kürdün hukukunu kimsenin düşünmiyeceğini . bu perdenin pek kanlı âkıbet hazırlıyacağını ve Vilâyat-ı Şarkıyeyi ancak Erzurum Kongresinde Şarkdaki anâsır-ı muhtelifenin bu veçhile sonuna kadar ölümü gözüne almış olduğunu izah ettim Kürt Teali Cemiyetini ikaz edeceğini vaat ettiler fakat ciddî ve samimî yoksa kanaat ve zihniyetini tebdil etmiyerek başka zihniyetle mi düşündüler bilemem Vatan ve milletimizin evvelâ Kürtler ve badehu Türkler vesair olmak üzere izmihlâl t a v y demek olan bu meseleyi Zatiâlii Nezaretpenahîlerine de arzediyorum Gerçi Şarkta arz veçhile Kürt Türk ayrılığı yoktur fakat İstanbul'dan h a d t b ve tehlikeli oyunla oynıyanların icabedenler vasıtasiyle ikaz buyurulması menût-ı re'y-i Nezaretpenahîleri olduğunu arzeylerim.

6/7 Kânunusani 336 — 15 nci Kor. Kumandanı

Vürudü 10 minh — Kâzım Karabekir

I çok mühim — 11/1/36 IT

Şube 2

225 — 14 Kânunusani 1336

Vesika No : 306

حربیه نظارتی

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

[illegible]

[illegible]

جمهوریت نظارتی

نظارت شعبه‌سی (۱)
شفره‌قلمی

یرده‌یانجه‌نه‌لره یخنا بر حوالی یکوجود در. هر دولتهک در. اونلره دلیجه بر تیسی آیاده
الزم اولیه‌جق‌لر استانبول نزکی منفعت و اشغال ایدن بو اشخاصلر اوغراشیور. شخصی ایرجه‌سی بو اشخاصلر
الزامی کلدره‌جکدر. بردم موضوع جوابا اوردیاریتاه ولوتجی‌دیر. نه‌بایاجه‌ز انجه‌دیلیور
برنسیپری موجبنجه بو الری کوردکلرنه. بلدیه‌نه‌نولمیلر ذکری اوزرینه کوره دیلونیلاجاقدیر
سویلدی کنه‌بنه جوابا بوکورد ایدیلیه‌جکدر. ایرشاده‌بایه‌جیدیر. قلیه
انجنه ایجاب ایدن حوادث ملتلرک حقوقی بلیه‌جکلرنه کوره‌دل حقوق کیزنلر و دشونوجکلر
بوبرده‌نه‌یاپاجاغنی تاقت حاضرلاه‌جقلر. دولتلرمز قوتلی اتحاد اجرادم نوتقره‌نشو سترفی
شاهر نخلفنلر دوجه حاکم قدر اولوس کوزنه آلمه‌جقدیر. ایلاج ایتدم کوره‌دعا حقنی ایقاظ
ایدجکی دعدانیلر نقطه‌نظری وجیمی بوقدر قناعت وزلکنی تبدیل ایتمه‌ک تبقه‌ذلکنی‌دی‌ترجیح
بیله‌نم وطنه و ملتزک اولکوردلر و بلیه‌نوکلر و سائره اولمه‌اوزره‌ه اصحابلر حاکم اولدی
دیجا اولمه‌بو مسئله‌ی ذاتنی نقطه‌نظرنده‌ده شخصه ایدیورم کرچه سترفی شخصه‌ودعا کوره‌دل
ایدیلیه‌بوقدر. فقط استانبولده‌ادطاب و نهایه‌لا اولیورلر اوریاباشلر ایتاب ایدیرلر
ایقاظ جورلی منوط‌دا و نقطه‌نظرلر حاکم نقطه‌نظرلر شخصه‌ادرم.

کاتب باشی
[illegible]

[illegible]
فاطم نره‌بلی

[illegible]

307 No. lı vesikanın açıklaması

XV nci Kolordu Kumandanlığı tarafından 306 sayılı vesikayı teşkil eden raporunun Harbiye Nezareti tarafından Dahiliye Nezaretine sunulduğunu göstermektedir.

Vesika No. 307

2
Şube
225

1

İmza
15/1/36
14/1/334

Dahiliye Nezaret-i Celilesine

Nezaretten
Tezkere

Ferik Fevzi Paşa Hazretlerinin taht-ı riyasetlerinde Erzurum'a giden hey'et âzasından İlhami Bey ile 15 nci Kolordu Kumandanı arasında İstanbul'daki Kürt Cemiyeti ile hakikî Kürtlerin âmal ve hissiyatının nekadar mütebayin bulunduğuna dair cereyan eden muhavereyi hâkî şifre sureti merbuten takdim kılınmıştır. Olbabda.

Kadri **Kâzım** **Cevat**

Kısım II Mütareke

Gönderdim
15 Kânunusani 1336

Vesika No : 307

کومدن ؟	نجی رابور	محل	تاریخ	دقیقه : ساعت
۲۲۵	کوندرلمشدر		۲۶/۱/۱۵	
	واصل اولمشدر	داخلیه نظارتی جزاء	۱۴/۱/۱۳۲۶	

آدرس

[illegible]

308 No. lı vesikanın açıklaması

Mondros Mütarekesinin tatbikını kotrol etmek üzere Erzurum'a gönderilen İngiliz Heyeti Başkanı Kaymakam Ravlinson'dan XV nci Kolordu Kumandanı tarafından elde edilen malûmatın Harbiye Nezaretine gönderildiğini göstermektedir.

Vesika No. 308

Harbiye Nezareti
Nezaret Şubesi
Şifre Kalemi
1
Şube
61
R

R. S. Paşaya

Şevket
Erkânıharbiyei Umumiye Dairesine
3/1/36 **minh**
55

Erzurum'dan: Harbiye Nezaretine

mevrut şifredir

Ş. 1 K. 3-1
2

1 — Onbeşinci ve Üçüncü Osmanlı Kolorduları mıntakasına tekrar girip mezkûr Kolordu kumandanlarını ziyaretle mütareke şeraitinin haricî işgal yapılıp yapılmadığı hususata dair rapor vermek üzere geldiğini elindeki resmî vesika ile bildirilen ve 26/12/35'te Erzurum'a vâsıl olan İngiliz Kaymakamı Ravlinson'dan aldığım malûmata göre Adana ve Suriye'ye çıkan bütün Fransız kuvvetleri oniki bin kadardır ve heman hepsi de Cezayirli, Tunuslu ve Turko denilen müstemlekât askeridir. Fransızların büyük kuvvet sevkıne ıktidarları yoktur. Bilhassa halis Fransızlar gelmiyor. İzmir havalisindeki Yunanlılar ise kuvvet ve paraca fevkalâde zaruret içindedirler. İzmir'den İngiliz kuvvetleri kâmilen çekilmiştir.

2 — Venizelos hertarafa başvurarak aleyhimize envaı iftiralarda bulunmaktadır. Kuvvei mâneviyemizi kıracak yalan havadisler ilân etmekde ve İzmir tahliye kararı verileceğinden korkarak herkesi iz'aç etmektedir. Fakat mevkıi eskisi gibi değildir bilhassa İngiltere'de gözden düşmüştür.

3 — Antalya ve Adana'nın tahliyesi meselesi en basit olup en ziyade müşkülât İzmir'de ise de bunun tahliyesine karar verileceği pek ziyade melhuz bulunmaktadır. Ermeni meselesi ise Türkiye (tebeddülünde) mevzuubahis değildir.

sulhünde

itimada

4 — (H. H. H.) mazhar hükûmet işbaşına geçer geçmez sulh akdedileceği ve hükûmetin ve milletin itimadını nekadar ziyade kazanmış kuvvetli olursa okadar ziyade muvaffakıyet temin edeceği.

5 — Harbiye Nezaretine, 3 ncü Kor., 13 ncü Kor., 12 nci Kor., 20 nci Kor. Kumandanlıklarına arzolunmuştur.

1/1/36

15 nci Kor. Kumandanı
Kâzım Karabekir

4/1/36 IT

1 I

Şube

61

İkinci Şube Müdüriyetine:
Üzerinde bir muamele yapılmamıştır. Takdim.

Birinci Şube Müdürü
Kaymakam
imza

2
Şube
69

5 - Kânunusani - 1336

Vesika No : 308

جریده نظارتی

نظارت شعبه‌سی

شفره قلمی

۱۰ ثور ۱۳۰۷ کابینه جریده داوده

۲۹/۱/۲

۱۰ حوت ۱۳۰۷ : جریده‌نه ورود بیلدیرلدی

۵۵

۱ - اوه‌نجی داوه‌جی عمالی قوماندانلری سلفه‌سنه تکار، کوره‌سه سلوه‌جوق اوردو قوماندانلری زیارتنه تشارک منسوبلری اسمالری یازیلیب بایلماریلی خصوصاته دائر ژاندارمه اوردوسی قومندانلیغی امرینی بیلدیرمه‌سی وسیله‌سیله بلدیرلدی و ۲۵/۱۲/۱۳۰۷ اجرورده اصل اولان اشکال نامه‌لری ردلره صوندیرلدی آلدیغم معلومات کوره اطراف وسوبه‌جیلاری بوزلدیرلمسنه توسلری اوه‌نکی بیلدیرلدی‌ده‌ر. وکمانده‌سی ۲ خرابی، تونسان و نوروز دیلدیرلمسنه مستلزم عسکریه‌ده‌ر. دانزرلر بیوک نوبه‌سوتند اقتدارلری یوقدر. یالنیز خاص دانزرلر کلیبور. ایرمه‌لیسنده‌کی نوماتیلارلی قوه‌سه دیاره‌جه خوفلنماره‌ده‌ر. ایرمه‌نه ایچه‌ری تاماملو حیاتدر.

۲ - ده‌نیزلیسی طرفه سلاه‌ده‌ر. ده‌نیزه‌ده انوانی ایدارده بولنمقده‌در. قوه منصوبه‌نری قیده‌جه بالاده حوادثلر اعتلا ایتمکده‌در. ایرمه‌جیلر قوارلری

جریده نظارتی

نظارت شعبه‌سی
مخفره قلمی

٢

دیرلکلرنه قورقدرمه هرکس اوحاج ایتمکده در. فقط موقعی اسکیسی کبی دکلدر
بلاحد انکلاره یکوزدر دوشمشدر.

٢ - انقلابه داخلی و خارجی مشهدی ان سطح اولوسان زیاده مشغول
ازیده اسه مونفت تحلیلنه قرار ویرلمکی بلا زیاده جاهز بولنمقده در.
ایشی مشهدی اسه توکیلنه جوع بحث دکلدر.

٤ - [٢٤ اعمادن] نظاره مقتدر اسه باشه بکلمجه صلح عقد ایدیلمکی
دکلوتاه دیلمک اخوادی نه قدر زیاده خراب توتلی اولورسه اوقدر زیاده
موفقیت ناصیه ایدیلمکی

٥ - جریده نفاذنه کره ١٢ ده ١٢ ده لوایحلر تعرضه دوشمشدر.

٢٦/١/١

حده قوناقلی
بهم فره بکر

٢٢/١/٤

I

(اثر خسرو)

آقای شعبه مدیر بخش :

اوراق زنده بر مسائل با پیلا شده . تقدیم .

۴۶/۱/۴

رئیس شعبه مدیری

خانم

نمره

۶۹

309 No. lı vesikanın açıklaması

308 sayılı vesikayı teşkil eden raporun Harbiye Nezareti tarafından Sadaret makamına gönderildiğini göstermektedir.

Vesika No. 309

2 İmza
Şube 6/1/36
69 5/1/36

Şube 2
Mütareke
Kısım 2

Makam-ı Sami-i Sadaret-i Uzmâya

Erzurum'a yeni gelen İngiliz Kaymakamı Ravlinson'un 15 nci Kolordu Kumandanına vukubulan beyanatını havi şifre sureti merbuten takdim kılınmıştır. Beyanat-ı mâruza bugünlerdeki tezahürata kısmen tevafuk etmekte ve hiçbir yerde sarih sözler söylemiyen İngiliz mümessillerinden birisinin bu tarzdaki beyanatı şayan-ı dikkat bulunmaktadır. Olbabda.

Muzaffer Kâzım Cevat

e

Kısım II
11/1/36

Vesika No : 309

کوندرن :	نجی راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
۶۹	کوندرلشدر		۲۶/۱/۲	
شوروی ماکه	واصل اولشدر	[illegible]	۲۶/۱	۵

آدرس .....

[illegible]

[illegible]

[illegible]

310 No. lı vesikanın açıklaması

XV nci Kolordu Kumandanının İngiliz Kaymakamı Ravlinson'la yaptığı görüşmeye dair Harbiye Nezaretine verdiği raporu göstermektedir.

Vesika No. 310

Harbiye Nezareti
Nezaret Şubesi
Şifre Kalemi
R 1 Takdim Efendim M/276
Şube
458

Ş 22/1/336
1
2

Erzurum'dan: Harbiye Nezaretine mevrut şifrenin hallidir

Erzurum İngiliz Kontrol Memuru Kaymakam Ravlinson'la birkaç mülâkatımda anlıyabildiğim hususatı berveçhizîr arzeyler ve İngilizler Boğazlara yerleşmek istiyor Bunu te'min için Hilâfetin hükûmetten ayrılması hükûmetin İstanbul'dan çıkması gibi meseleleri kendileri icadediyorlar Hattâ İstanbul'da zâbitânın resmiselâm hususunda tazyikı de akıllarınca herkesi İstanbul'dan nefret ettirmektir. Boğazları beynelmilel şekilde tutmak isiyorlarsa da muarızları kuvvetlidir. Türk milletinin mitingleri de a k meşruu olduğundan İstanbul'dan çıkmamağı ve Hilâfetle hükûmetin ayrılmamasını temin edecektir Hilâfet ve hükûmet ayrılığı diye Padişahla millet arasına tefrika sokmağa çalışıyorlar. Binaenalyeh milletin Padişaha olan merbutiyet ve muhabbetini huzur-u humayuna arz ile vatan ve milletin saadetine müştereken ve kemal-i şecaatle çalışmanın temin buyurulması pek faydalı olur. Ravlinson Boğazların daima serbest kalması için İstanbul şehrinin behemahal değil fakat Boğazların tutulması ve Marmara'da bir ufak donanma bulunması hususu zaruri diyor. Sebebi Rusya günün birinde belki Yunanla ittifak eder ve Boğazları işgal ve sed edermiş dedi. Millet bu düşünceyi haksız buluyor ve protesto ediyor Boğazlarda oturulacağına Karadeniz'de donanma yaptırılması A A Ş daha kolay olur Herhalde anladığım şey milletin ve

hükûmetin mukavemeti az olursa Boğazların birine veya ikisine yerleşmek istiyeceklerdir. Bilâkis Padişah hükûmetin ve milletin yekvücut olarak ızhar-ı sebat ve metaneti her hususu arzumuza göre halledeceğini arzeylerim. İngiliz Kaymakamının fazla esliha hakkında vâkı olan iş'arına verdiğim cevap berveçhiâtidir:

Suret

14/Kânunusani/336 tarihli mektubunuzu almakla kesbişeref eylerim. 28/Kânunuevvel/335 1919 tarihli mektubunuza 31/Kânunuevvel/335 tarihli mektupla cevap vermiş ve mütarekename mevat ve ahkâmının aynı derecei ehemmiyet ve itina ile mer'iyyüttatbik kaldığını bildirmiş idim. Mütarekename mucibince kıtaatta fazla silâh bırakılmamıştır. İşbu fazla silâh ve malzeme Kolorduca emniyet ve muhafaza altındadır fakat şerait-i hâzıra dahilinde sevkleri adîmül'imkândır. Erzurum'a teşrifinizin ferdasında ulema âyan ve eşraf-ı mahallîyeden elli kişilik bir heyetin nezdime gelerek Erzurum'a sebeb-i teşrifinizi sordular ve beyanat-ı âtiyede bulundular. İzmir ve Adana gibi hiçbir sebep ve hakkımeşru' olmaksızın işgal edilen memalikte türlü türlü kisvelerle Rum ve Ermeniler ahalii İslâmiyeye karşı tecavüzat-ı şenia ve katliamlarda bulunurlarken ve Ermeniler müsellehan hududumuzda bekler ve mezalimden geri durmazken ve bir taraftan da bunlar malzeme ve vesaiti harbiye ile takviye edilirlerken bizim silâhlarımızın gönderilmesi bura ahalisini de aynı âkıbete uğratacağı binaenaleyh sulh takarrur ve vaziyet tamamen inkişaf etmeden ve s d y k r (diger) bizi imha etmekte bulunan milletlerin de eslihası tahdit ve tecavüzat ve mezalimi menedilmeden mezkûr fazla esliha ve malzemenin hiçbir tarafa sevkıne imkân yoktur Sayılan fecayiin pek elîm olan derecesini ve ızhar edilen endişenin dahi pek haklı olduğunu pek âlicenap olan Zatıâlilerinin dahi takdir buyuracağınızı Erzurum ahalisi ilâve etmiştir. Arzile ve samimî hürmetlerimi takdim eylerim Kaymakam Beyefendi.

18/Kânunusani/336 — 15 nci Kor. Kumandanı

Vürudü 21/Kânunusani — Kazım Karabekir

I
21 - 1 - 36
b

1
Şube
458

22/1/36 IT

Şube 2'ye:

Bir muamele yapılmadı. Takdim.
22/Kânunusani/36

Şube 2
394

Şube 1 Müdürü
Kaymakam
imza

24/Kânunusani/1336

Vesika No : 310

جريدهٔ نظارتي

٤٥٨ تعليم اوله ٢٧٦

٢٧/١/٢٢

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

[illegible]

اهالی‌دن انطیز قومسیونی ماموری قاپتان راولنصوفه برقاچ ملاقاته اقدام ایلدیکم خصوصاتی بروجه زیر عرض ایلرم
وانطیزلر بوغازلره یرلشمك ایستیورلر. بونی تأمین ایچون حکومتك حکومت دائرلسی حکومتك امتیازلرینی
مستدلری کلنلری ایجاد ایدیورلر. حتی امتیازلره دنیانك تمام علاقه‌دار خصوصنده تقییدی ده عقللری
هرکسك امتیازلره نظر امتیازی مکدر. بوغازلرك بین الملل منطقه‌لر حالنه ایستیورلر سرده معارضه‌لری و تیور
ترك حکومتك مقتدری ده اقیه مشروعی اولدیغندن امتیازلره حقلری وحدود حکومتك ایرلاسی تأمین ایدیور
خلافت وحکومت ایرلقی دیه یاد متاهله ملت اده سنه قدر وصولنه چالیشیورلر. بنا علیه ملتك یاد متاهله
اولمله مربوطیت ومحبتی حضور همایونه عرض ایلر. وطن وملتك سعادتنه مشترکاً وکمال شجاعتله چالیشمه‌نك
تأمینه بیوك بر فائده‌لی اولور. راولنصوفه بوغازلرك دائما مربوطیت قالمسی ایچون امتیازلر مهربانلر
بوحالك دکل فقط بوغازلرك طوتلمسی وحرمه‌جه‌سی اوچون دوننا بولنمسی خصوصی ضروری دیورز.
بیسی روسیه کونك برنده بلکه بونانك اتفاقه ایدر وبوغازلری اشغال وحمایه ایدرسه دیدم. ملت
بوده بوجلی حقلر بولیور وبرو مستقل ایدییور. بوغازلرده اولوجه‌جق قوه دکل ده دونانمایه‌جق
اسمه دها قوللانی اولور. هر حالده آقلا دیغم کبی ملتك وحکومتك مقاومتی ایله اولور سه بوغازلرك
بیسی ویا ایکیسنه یرلشمك ایستیه‌جکلردر. بالعکس پادشاه حکومتك بر ملتك یاوه‌سی اولدیغی
اظهار ایتدیرمك ومتانتی هر خصوصی آدنه وفره کوره حل ایده‌جکنی عرض ایلرم. انطیز تبعه‌لرك وضعیت

حربیه نظارتی

(٣)

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

حقنده واقع اولان اتفاقه ویریلکم جواب بوجانبدر .

صورت

١٤ کانون اول ٣٢ تاریخلو مکتوبکزی آلمقله کسب شرف ایدرم ٢٨ کانون اول ٣٢ 1919 تاریخلو مکتوبکزه ٢١ کانون اول
تاریخلو مکتوبکزه جواب ویرمسه و متارکه نامه مراد و احکامنه عمل درجه اهمیت و اعتنا ایدرک التطبیقات حالیه‌نی بلدیرمسه‌ایدم
متارکه نامه موجبنجه قطعاً بنده مخصوص ملاحظه و مالزم وقوعنه دقت و جدیت و محافظه‌نی
فقط شرائط حاضره داخله سوقلری عدیم الامکاندر . ارمنی و تسریقلرک فرداسنده علما اعیان و اشراف جمله‌سنه الکلیلک
بهیئت نزد و کلدرک ارمنی و تسریقلری حضور دیلر و بیانات ایده بولندیلر . ارمنی و الحمد کبی هیچ بر سبب
وجوه مشروع اولمقسزین اتفال ایدیلمه محالکده درلو درلو کسوه‌لر روم و ارمنیلر اهالی اسلامیه‌یه قارشو
تجاوزات شنیعه و قتل عام ده بولنورلرکه و ارمنیلر مسلحاً حدود قزده بکلر و مظالمده کبر و طور ترکه
و بر طرفده ده بولنیلر مالزم و وسائط حربیه‌ایله تقویه ایدیلرکه بزم ملاحظه‌زک کوندرلمسی بورادن
عیه عاقبه اوزاتمه‌جق بناء علیه صلح تقرر و وضعیت تماماً انکشاف ایدنه وجه دنی ک ر بری اتخا
ایتمکده بولنان ملتلرک ده اسلحه‌سی تحدید و تجاوزات و مظالمی منع ایدیلدیکه منظور جمله اسلحه و مالزمه‌نک
هیچ بر طرف سوقنه امکان یوقدر . صایلدیغه قابیلک نه الیم اولدیغه دقت و اطلاع ایدیلدیکه اندیشه‌نک

حربیه نظارتی

(۲)

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

بابعالی اولوجه‌سی یاک عالی جناب اولان ذات عالیلرینه دخی تقدیر سوره‌سنده‌کی ارفروم والیلیغی علاوه ایتدردر .
عرض ایله وجیبه حرمتلرمی تقدیم ایلرم قاتمقام پاشا افندی .

قاتمقام
۱۸
ورود ۲۱ :

مه ۱۵ قماندانی
قاظم قره‌بکر

311 No. lı vesikanın açıklaması

İngiliz Kaymakamı Ravlinson'dan malûmat elde edilmesine devam olunması hakkında Hariciye Nezaretinden Harbiye Nezaretine yazılan tezkereyi göstermektedir.

Vesika No. 311

Babıâli
Hariciye Nezareti
Mühimme Kalemi
20068
43

Harbiye Nezaert-i Celilesine

Hulâsa
İngiliz Mümessili Kaymakamı
Ravlinson'un beyanatı

Ş 2 K. 21-1 r.p.h.

Devletlû Efendim Hazretleri

Erzurum'a gelmek üzere Trabzon'dan hareket eden İngiliz Mümessili Kaymakam Ravlison'un beyanatına dair Onbeşinci Kolordudan vârit olup 24 Kânunuevvel 335 tarihli ve 5276 numaralı tezkirei aliyyei Nezaretpenahîleriyle sureti irsal buyurulan telgrafname mündericatı calib-i dikkat ve haiz-i ehemmiyet görülmüş ve iş'arat-ı vâkıanın Nezaret-i âciziye bildirilmesi mucib-i teşekkür bulunmuş olmakla bu yolda istihsal edilecek malûmat-ı sairenin dahi tebliğine himem-i aliyyei Nezaretpenahîleri sezavar buyurulmak babında emr-ü ferman hazret-i men-lehül'emrindir. 28/Reb'yül'âhir/338
20/Kânunusani/336

Hariciye Nazırı Namına
Müsteşar
İsmail

Erkânıharbiye
Tezkere
263

Erkânıharbiyei Umumiye Dairesine
21/1/36
Numara
40

Şube 2
365
22/Kânunusani/1336
K
Kısım 2 22/1/36

Vesika-No-311

جمهوريت نظارتي

جمعيه نفه رتيجيه سنه

مرحله ولمى

٢٠٠٦٨

٤٤

خلاصه

انكيز محمد قاتمقام راولسونك بياناتى

راولسو افنم حضرتلرى

ايغدوم كلمك اوزره طربزوندن حركت ايدن انكيز محمد قائمقام راولسونك بياناتنه امر اولنديغى قول اردودن وارد اولوب ٢٤ كانون اول ٢٤٥ تاريخلى و٥٢٧٦ نومرولو تذكره ايله نفه رتيجيه سورتى ايصال بيوريلمه تعاقبنده مندجاتى جالب دقت و حائز اهميت كورلمسه واشعارات واقعه نك نفه رتيجاجزيه بلديريلمسى موجب تشكر بولنمسه اولمغله بويورلمسى استحصال ايديله جك معلومات سائره نك دخى تبليغه همت نفه رتيجيلرى سزاوار بيورلمه بايندر

امر وفرمان حضرت مخدومنه اولور كدر. ٢٨ سنه ١٩٢٦ كانون اول ٢٠ خاجه نامنه

مستشار

ايكارسب

تركه

٢٦٢

ارکان حرب عمومیه دائره سی

٢٦/١/٢٠

٢٦٥

٢٦/١/٢٢

312 No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezareti tarafından 310 sayılı vesikayı teşkil eden XV nci Kolordu Kumandanlığı raporunun Sadaret makamına sunulduğunu göstermektedir.

Vesika No. 312

394
2 2
Şube Kısım

Nezaretten

Tezkere
Mahremdir

24/Kânunusani/336

Süleyman

24/1/336

Makam-ı Samii Sadaretpenahîye

Erzurum İngiliz Mümessili Kaymakamı Ravlinson'la Onbeşinci Kolordu Kumandanımız arasında İstanbul'un ve Boğazların vaziyetine ve Kolordu mıntakasındaki fazla eslihaya dair cereyan eden muhavereyi hâkî şifre sureti melfufen takdim-i huzur-u samii fahîmaneleri kılınmıştır. Olbabda

Kadri

Kâzım

Kısım II Mütareke

Salih Sabih
Gönderdim

25/Kânunusani/1336

Vesika No : 312

کوندرن :	نمره و تاریخ	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	کوندرلمشدر			
	واصل اولمشدر			

آدرس

[illegible]

313 No. lı vesikanın açıklaması

Sadaret makamının 312 sayılı vesikayı teşkil eden Harbiye Nezaretinin yazısına verdiği cevabı göstermektedir.

Vesika No. 313

Babiâli
Sadaret iuzmaya
Mektubî Kalemi
51

Harbiye Nezareti Vekâlet-i Celilesine

M
362

Mahremdir

Bu hangisi ?

Ş 2 K 28 - 1

Devletlû Efendim Hazretleri

Erzurum İngiliz Mümessili Kaymakam Ravlinson ile Onbeşinci Kolordu Kumandanı arasında cereyan eden muhavereyi havi şifre suretinin gönderildiğine dair vârit olan 25/Kânunusani/336 tarihli ve 394 numaralı tezkirei aliyyeleri mütalâagüzar-ı senâverî oldu Mesail-i siyasiyenin müzakere ve halline salâhiyettar olmıyan memurînin mensubin-i ecnebiye ile ledelhâce vâkı olacak mülâkatlarında muhatabı intaka ve söylenilen sözleri istismaa hasr-ı mesai ile cevap ve tafsilât itasından tevakki levazım-ı hezm-i ihtiyattan olduğuna ve maahaza bugibi umur-u mühimmenin iş'ar ve inbasında muhafaza-i mahremiyetine son derece itina ve dikkat muktezay-i maslahat bulunduğuna binaen ba'dezin bu yolda hareket edilmesi için icabedenlere ihtar ve tebliğ-i keyfiyete himmet buyurulması siyakında tezkire-i senaverî terkîm kılındı Efendim.

5 Cemaziyevvel 338
27 Kânunusani 336

Sadrazam
Ali Rıza

Mahremdir

2
Şube
394
29/Kânunusani/1336

Erkânıharbiyei Umumiye Dairesine
28/1/36

٥

صدارت عظمی

مکتوبی قلمی

٥١

جهة مفارقت وکالت جلیله سنه

دوقه افتم حضرتری

ارضروم انکلیز شبی قائم مقام اولنسونه ایله اوبشنجی قول اردو قوماندانی آره سنده جریان ایدن محاوره لرده حاوی شیفره صورتنک کوندردیکنه دائر وارد
اولان ٥٧٥ نومرولو تذکره عالیه سی مضمونه کذا ثانوی اولدی مسائل سیاسیه نک مذاکره و حله صلاحیتدار اولمیان
مأمورینک منسوبین اجنبیه ایله لدی الحاجه واقع اولجه ملاقاتلرنده مخاطبی انفاق و سویلنیلان سوزلری استماع ایدرک مسعی ایله جواب و تفصیلی
اعطا سنه توقف لوازم حزم و احتیاطدن اولدیغنه و مع هذا بو کبی امورلرنک اشعار و انبا سنده محافظه لازمه صورتنک درجه اعتنا
و وقت مقتضای صحت بولنیغنه بناء بعد ازین بو یولده حرکت ایلمسی ایچون ایجاب ایدنلره اخطار و تبلیغ کیفیتنه همت بیورلمسی سیاقنده
تذکره ثانوی تزیم قلندی افتم ١٥ جمادی الاخر سنه ١٣٢٨ ١٥ حزیران سنه

صدر اعظم

٢٨

٢٩٤

ارباب جریده محمد داود

٢٨/١/٢٠٦

314 No. lı vesikanın açıklaması

Sadaret makamının 313 sayılı vesikayı teşkil eden yazısının Harbiye Nezareti tarafından XV nci Kolordu Kumandanlığına iblâğını gösteren bir yazıya aittir.

Vesika No. 314

2
Şube
394 1/2/36
2 2
Şube Kısım

Nezaretten

Tahrirat

Onbeşinci Kolordu Kumandanlığına

İngiliz ~~Zâbiti~~ Mümessili Ravlinson ile ahval-i siyasiyei umumiyeye dair vâkı olan muhaverenizi hâkî telgrafnameniz Makam-ı Samii Sadaretiuzmâya arz ve iblâğ edilmişti. Bu kere cevaben makam-ı müşarünileyhadan mevrut tezkire sureti berayimalûmat melfufen tisyar kılınmış olmakla muktezasına tevfik-ı hareket olunması rica olunur.

Kadri **Kâzım**

Gönderdim

2 Şubat 1336

Vesika No : 314

گوندرن :	شعبه راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
۲۹۹	گوندرلمشدر			
[illegible]	واصل اولمشدر	[illegible]	۱	۲۶/۳/

تلغراف تحریره آدرس .....

[illegible]

315 No. lı vesikanın açıklaması

XV nci Kolordu Kumandanlığının Yunan ahvaline dair Harbiye Nezaretine gönderdiği bir yazıya aittir.

Vesika No. 315

Harbiye Nezareti
Nezaret Şubesi
Şifre Kalemi

M
323

Erzurum'dan
Harbiye Nezaretine mevrut şifrenin hallidir

Ş. 2 . K 25 - 1

Pire'de Kıral taraftarlariyle Venizelos taraftarları arasında vukuu haber alınan kanlı müsademat İstanbul'dan bahren iki Fransız taburunun Pire'ye sevkedilmesi Birinci Kolordu mıntakasındaki hat boyunda bulunan Yunan müfrezelerinin Selânik'e harekete başlaması Düvel-i Mu'telife Fevkalâde Komiserleri tarafından ittihaz edilen ve bir sureti 19/1/36 tarihli şifre ile tebliğ buyurulan mukarreratın Bahrisiyah ve Adalardenizinde Memalik-i Osmaniyeye dahil olacak eşhas hakkındaki şeraiti gibi aynı zamanda toplanan malûmat Cenubî Rusya'dan başka Yunanistan'da da mühim vakayiin zuhûr ettiği zannını hâsıl etmekte ve evvelce Yunanistan'daki muhalefetlere Venizelos'un terhip siyasetine dair alınmış olan haberlerde bu zannın husulüne kuvvet vermektedir. Yunanistan hakkındaki son malûmatın iş'ar buyurulmasını istirham eylerim. Birinci Kolordu ve Nezarete yazılmıştır.

23/Kânunusani/336 **15 nci Kor. Kumandanı**
vürudü 25 minh **Kâzım**

2
Şube
432

Erkânıharbiyei Umumiye Dairesine
25/1/36

26 - Kânunusani - 1336

K 1
Kısım 2 3/2/36

Vesika No : 315

حربیه نظارتی

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

[illegible] حربیه نظارتی مورد و شفره‌نه عائد

[illegible] طرفدارلری آره‌سنده وقوعه‌جه‌لری مخابرات استانبول‌دن
ایکی فرانسزجه بونلری یره یه‌سوره‌ایلمی برنجی قول‌اردوسنه‌کی قطعه‌لرینه یونانه مفرزه‌لرینه سوق‌ایتمک
حرکتنه باشلامش و دول مختلفه قونسولری طرفنه اتخاذ ایدیلان برصورت ۱۹ ر ۱ ر ۲۶ تاریخه
شفره ایله تبلیغ بویورلمش مفرزه‌لرنه برسیاه والاطر مرکزنه ممالک عثمانیه داخلنده اشخاص مختلفه‌نک شرائط
کی غیر زمانده طوپلانه معلومات جنوبی روسیه‌ده تسلیح یونانستانده وهم وقایعه ظهور ایتمکده
حال ایتمکده اولان یونانستانک محافظه‌ده و دنیزه لوسانزیک سیاستنه دائر المنهاد اولان خبرلرده بولنمق
دولت قونسه و برمکده و یونانستانده مختلف‌نک حول معلوماتنه اشتمال بولنجی استرحام ایدرم.

برنجی قول اردوسنه تبلیغ ایدلمشدر.

[illegible] ۱۵ قانونی‌ثانی

فاظم

وسعدی ۲۰ ر

سعدی
۲۲

ارکان حربیه عمومیه دائره‌سی
۲۶/۱/۲۵

[illegible] ۲۶/۱/۲

316 No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezareti tarafından Fransa ve Yunan olaylarına dair XV nci Kolordu Kumandanına verdiği bilgiyi göstermektedir.

Vesika No. 316

2
Şube

392 **5/2/36** **İmza**
432 **4/2/36**

Şube 2
Kısım 2

Onbeşinci Kolordu Kumandanlığına

Nezaretten

Şifre

C: 22, 23 Kânunusani tarihli şifrelere:

1 — Yeni Fransız Hükûmetinin meslek-i siyasîsi henüz kat'î olarak anlaşılamamıştır. Yeni Başvekil gerçi suret-i resmiyede ~~selefinin siyasetini takip ede~~ Fransa siyaset-i hariciyesinin değişmiyeceğini söylemiştir. Fakat bu hükûmetin mevkii ıktıdara geçmesini mütaakıp sulh konferansındaki Fransız murahhaslarının yalnız Cambon müstesna olmak üzere kâmilen tebeddülü hükûmet-i mezkûrenin ~~bilhassa~~ hiçolmazsa Şark İşlerinde selefinden farklı bir meslek takibedeceğine işarettir. Mamafih Adana - Maraş mıntakasmda hem de kısmıâzamı Müslüman olan Fransız kuvvei işgaliyesinin ahalii masumei İslâmiyenin katliâmına devam eylemesi uzaktaki Fransız erkânının henüz Clemenceau noktainazarını terk etmediklerini vâzıhan anlatmaktadır.

2 — Yunanistan'da vakayii mühimme zuhûr etmemiştir. Kral taraftarlarının ~~gittikçe kesbikuvvet~~ ve sabık Epirli Zağrafos'un teşkil eylediği muhalefet partisinin gittikçe kesbikuvvet etmekte olduğu haber alınmaktadır.

İstanbul'dan Pire'ye iki Fransız taburu gönderildiğine dair Nezarette malûmat yoktur. Hadımköy şömendüferi üzerinde Yunan müfrezelerinin dahi Selânik'e gittikleri hakkındaki havadis sahih olmayıp bunlar sadece hat üzerindeki dört bölük merkezinde toplanmışlardır. Hattın aksam-ı sairesinin muhafazası şimdilik Hükûmet-i Osmaniyece deruhde edilmiştir.

Kadri **Kâzım**

Vesika No : 316

کوندرن :	نجی رابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
٢٩٢ ٤٢٢	کوندرلمشدر		٥ / ٢ / ٣٦	
٣ قسم	واصل اولمشدر	١٥ . قوال اردو قوماندانلغنه	٤ / ٢ / ٣٦	

تلغراف شفره

آدرس

ع : ٢٢ و ٢٢ کاغذنك تاریخی شفره :

١ - یکی فرانسز حکومتنك مسلك سیاسی هنوز قطعی اراده اکلاشیلامامشدر. یکی باسه وکیل کرجه صورت رسمیه ده [redacted] فرانسز سیاستنك خارجه نظرنده وکیشوجکنی سویلمشدر. فقط بو حکومتك موقع اقتداره کچمسی متعاقب صلح قوفرانسده فرانسز مرخصلرینك یکز قابیوه مستناد اولمه وزره کامله تبدیلی حکومت مذکوره نك [redacted] هیچ اهمیتی ترتیب ایتمدیکنه دلالت ایدر. اشاعاتده بو مسافه اخذ - رشد منطقه سنده هنوز قسم اعظمی مسلمان اولان فرانسز قوه اشغالیه سنك اهالیٔ معصومه اسلامیه نك قتل عام و دوام ایتمسی اوزاقده کی فرانسز المانك هنوز قدمانسو نقطهٔ نظرینی ترك ایتمکلرینی واضح اکلاتمقده.

٢ - یونانستانده وقایع مهمه ظهور ایتمشدر. قوال طرفدارلرنك [redacted] وسابقه ایرلی زعمانسك تشکیل ایدیکی مخالفت پارتیسنك کندکی کسب قوت ایتمکده اولدیغی خبر آلنمقده در.

DÜZELTME :

12 sayılı "Harb Tarihi Dergisi" nin kapak resmindeki 5 nci Kafkas Fırkası Karargâh Heyetinin hüviyetlerini belirten isim cetveli hatalı dizilmiştir. Doğrusu aşağıdadır. Bu isim listesinin, 12 sayılı Dergideki yerine yapıştırılmasını rica ederiz.

Kapak resmi :

1 — 5 nci Kafkas Fırkası Kumandanı Erkânıharb Kaymakamı Halit Bey (sonradan Kastamonu Mebusu olmuştur. Halit Akmansü).
2 — " " " Erkânıharbiye Reisi Erkânıharb Binbaşısı Mithat Bey.
3 — " " " Erkânıharbiye Birinci Şube Müdürü Piyade Binbaşısı Mehmet Ali Bey.
4 — " " " 1 nci Şube Esliha Zâbiti Topçu Yüzbaşısı Osman Bey (halen Korgeneral Osman Güray).
5 — " " " 1 nci Şube İstihbarat Zâbiti Piyade Yüzbaşısı Rıza Bey.
6 — " " " 1 nci Şube Makinalıtüfek Zâbiti Yüzbaşı İbrahim Bey (halen Emekli Albay).
7 — No. konmamıştır.
8 — " " " Muamelât-ı Zatiye 2 nci Ş. Müdürü Piyade Yüzbaşısı Abdülvahhab Bey (halen Irak Emekli Generallerinden, Bağdat'da).
9 — " " " Baştabibi Binbaşı Fâzıl Bey.
10 — " " " Serbaytarı Kaymakam Bekir Fuat Bey.
11 — " " " Emirsubayı Mülâzimevvel Şem'i Bey (halen Emekli Albay).
12 — Adı öğrenilmemiştir.
13 — Adı öğrenilmemiştir.
14 — " " " Karargâhında Mülâzimevvel İsmail Hakkı Bey.
15 — " " " " Piyade Mülâzimevveli Şevki Bey.
16 — Adı öğrenilmemiştir.
17 — " " " Erkânıharbiye 1 nci Şube Mülhakı Piyade Mülâzimevveli Hamit Bey (halen Levazım Tuğgeneral).

کوندرن :	نجی رابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	کوندرلمشدر			
	واصل اولمشدر			

آدرس _____

استانبولده بیرده ایکی فرانسوطا دوری کوندرلدکدن دائر نظارتده معلومات
یوقدر. خادم کوی [illegible] مفقوده لرینك وضعی سلانیکده
کتدکلری جهتده که بولونوقت صحیح اولمایوب بونلر سناده جه درجه بولمك
ترکنده طویلا نشدر. خطك اقسام سائره سنا محافظه سی تشریك
حکومت قمانیه جه درجه ایلمشدر.

خطاداره نك

317 No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezareti tarafından Rusya'dan göç eden Rumların Trabzon ve İstanbul bölgesine yerleştirilmek istendiği ve buna karşı ciddî tedbirlerin alınmasına dair Sadaret makamına gönderilen tezkereye aittir.

Vesika No. 317

2
Şube
5236

18/Kânunuevvel/335
Süleyman
17/12/35

Şube 2
Kısım 2

Makam-ı Samii Sadaretiuzmâya

Nezaretten
Tezkere

Bugünkü (17/12/35 tarihli) Fransızca Bosfor gazetesinin hususî havadisleri meyanında Newyork'dan 5000 Yunanlının vapurlara râriben Yunanistan'a hicret ettikleri ve diğer birçok bin ~~muhacirînin~~ Yunan muhacirinin de bunları takibedecekleri münderiçtir. Memleketimize pek hainane göz dikmiş olan Yunanlıların ... müstesna bir tesadüf-ü talihle ellerine geçirdikleri ve geçireceklerini ümidettikleri arazi dahilindeki ekalliyetlerini ekseriyete tahvil için bu son tedbire tevessül ettikleri ve bu babdaki arzularının senei haliye bidayetinde Bolşevikler tarafından tardedilen cenubî Rusya Rumlarından birçoklarını Trabzon ve İstanbul havalisine yerleştirmek hususunda~~ki~~ isticalleri ile ispat etmiş oldukları malûm-u sami-i tahîmaneleridir. Amerika'daki mühim bir Rum kolonisinin mevcudiyeti ve muhaceret illetinin Mısır'da mukim pek kesirülmiktar Rumlara da sirayet etmesi ihtimali hükûmet-i seniyyeyi ~~pek derin düşündürerek~~ tedabir-i ciddiye ittihazına sevkedecek bir meselei mühimme olduğu maruzdur Olbabda.

Kadri Kâzım Cevat

Kısım II Mütareke

Gönderdim
18 Kânunuevvel 1335

Vesika No : 317

کوندرن :	نجمی راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
[illegible]	کوندرلمصدر		[illegible]	[illegible]
[illegible]	واصل اولمصدر	[illegible]	۱۷/۱۲/۲	

نظارتیه
تیکه

آدرس

بوکونکی (۱۷/۱۲/۲۰ تاریخلی) قرانسوجه بوسعود غزه سنك
جماعتی طرفندن مبادله ایدیلن قیصه ... بوغاملیك وایدرك
ایکنجی بوغا نستانه هجوم ایتدکلری ودیکر جماعت بیك
دونانه وبیاوستیك ده بوبزی تعقیب ایده جقلری مندرجدر.
مملکتده بك خاطناك کوز دیکسه اولان بوغا ملیلرك ... مستثنا
رتصادف لحالعلاه الارنه کوره کلری دکره جماعتی ایتدا ایتدکلری
اراضی داخلنده کی اقتصادیاتی اکثریه تحویل ایچون بولمك نیتنده
تسلی ایتمکده وبو بابده کی اوزه لرینك شاهد اولمشده
بولنمشلر دیکر طرفدن طرف ایدیلن جوابده بوسه دیکرینه بیاوستیك
طرفنده واستانبول حوالیسنده یشدیریلان جماعتك استحصال ایدیلن
اتباعات ایتمسه اولدقلری معلوم سنانی فیجانه ایدر.

کوندرن :	نمی رابور	عمل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	کوندرلمشدر			
	واصل اولمشدر			

آدرس _____

آمریقاده [redacted] محلی بر روم قولونیسنک بن بودتی دولاجنی
حقنک مصرده وقوع بلک کثرتلنداء دیمکده سرایتی اتمسی
احتمالی حکومت سبدیله [redacted] تدابیر جدیه اتخاذنی
سوره ایده جک رسیدهٔ محلی ادلیه مدوخصه ادلیه

318 No. lı vesikanın açıklaması

Rum göçmenlerinin memlekete girmelerinin önlenmesi için Hariciye Nezareti tarafından Harbiye Nezaretine gönderilen yazıya aittir.

Vesika No. 318

Babıâli
Hariciye Nezareti
Kalem-i Mahsus
20306
69

Harbiye Nezaret-i Celilesine

Ş
2 K. 7 - 2

Devletlû Efendim Hazretleri

Bolşeviklerin Rusya'daki muvaffakıyetleri üzerine Batum'a ve Poti'ye hicrete mecbur kaldıkları ve tekrar Türkiye'ye avdetleri kararlaştırıldığı XV nci Kolordu Kumandanlığının 26/Kânunusani/336 tarihli şifre telgrafnamesinde bildirilmiş olan Rumların memalik-i Osmaniyeye iadeleri mehazıri dâi olduğundan olbabda istiknah-ı hal edilmesi hususunda icabedenlere tebliği mütevakkıf himem-i aliyyei dâverîleridir Olbabda emrüferman hazret-i men-lehül'emrindir.

Hariciye Nazırı namına
Müsteşar
imza

Erkânıharbiyei Umumiye Dairesine
8 minh

Erkânıharbiye
Tezkere
448

2
Şube
649

63

8/Şubat/1336

2
Kısım

Battalının leffi 9/2/36

2
Kısım

Kolordulara yazalım

Vesika No : 318

باب عالی
خارجیه نظارتی
قلم مخصوص
٢٠٢٠٦
٦٩

جریده نظارتی جلیله سنه

٢-٧٠٥٦٢

[illegible]

خارجیه ناظری
[illegible]

[illegible]

٤٤٨

٦٤٩

[illegible] ٢٦/٢/٩

[illegible]

319 No. lı vesikanın açıklaması

Hariciye Nezaretinin 318 sayılı vesikayı teşkil eden yazısının Harbiye Nezareti tarafından III ve XV nci Kolordu Kumandanlıklarına iblâğını göstermektedir.

Vesika No. 319

649 — 17/Şubat/36

Şube 2 Mütareke — Süleyman

Kısım 2 — 15/2/36

Nezaretten

Şifre

3 ncü, 15 nci Kolordulara
~~Kolordulara tamim~~

Bolşeviklerin Rusyadaki muvaffakıyetleri üzerine Batum'a ve Poti'ye hicret eden Rumların tekrar memalik-i Osmaniyeye avdetleri ~~mehaziri dâi olduğu~~ mucib-i mehazır olacağından bahsile bu babda istiknah-ı hal edilmesi Hariciye ~~Nezaretnin Celilesinin~~ 5 . Şubat, 36 tarihli, ~~69 numaralı~~ tezkeresinde bildirilmiştir ~~olmakla ona göre müdebbirane hareket edilmesi tamimen beyan olunur~~ Buna nazaran tevfik-ı imâl buyurulması mercudur XV nci, III ncü Kor. lara yazılmıştır.

Tevfik — Muzaffer — Kadri — Kâzım — Fevzi

Kısım 2

Gönderildi

17/Şubat/1336

Vesika No : 319

کوندرن :	نجی رابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
٦٤٩	کوندرلشدر	٥/١٠/٣ ـ ١ ـ ٥		
	واصل اولشدر			

آدرس .....

320 No. lı vesikanın açıklaması

III ncü Kolordu Kumandanı tarafından Rum göçmenlerinin Karadeniz kıyılarına çıkarılması halinde bu hareket halkın mümanaatiyle karşılanacağına dair Harbiye Nezaretine gönderilen yazıya aittir.

Vesika No. 320

Harbiye Nezareti
Nezaret Şubesi
Şifre Kalemi
R

Sureti Erkânıharbe verilmiştir.

Ş 2 K. 28 - 2 M

Sıvas'dan:
Harbiye Nezaretine mevrut şifre

1 — Rusya'dan hicret eden Rumların Karadeniz sevahiline ihraç edileceğini haber alan sevahil ahalisinin buna mümaneat fikrinde bulundukları malûmat-ı varideden anlaşılmakla ve şugünlerde Karadenize bir Yunan donanması gelerek ve Rusyadan Pake vapuriyle ahîren Samsun'a gelen Rumların hiçbir sandalcı tarafından sahile çıkarılmadığı ihracatın donanma himayesinde icrası muhtemel olduğu şayiata atfen bildirilmektedir. Yunan donanmasının Karadenize geleceği bilfiil muavenete teşebbüsü hakkında Kolorduya makam-ı devletlerinden bir iş'ar mevrut olmamakla beraber bu tarz evvelâ bir müdahalei fi'liyeye teşebbüs ve kıyam-ı müessifeyi mucip olabileceği kaviyyen muhtemel olmakla mâruzdur.

2 — Nezarete ve berayimalûmat XV nci Kor. Kumandanlığına arzedilmiştir 649 numaralıdır.

27/Şubat/336
2
Şube
1012
1 Mart 1336

III ncü Kor. Kumandanı
Selâhattin
2
Kısım/1

M
784

Vesika No : 320

حورنه ایکاه حرب وپاطسه

٢٤ - ٢٨٠ ج

نظارت شعباتی
شفره قلمی

جریه نقلیه نه موجود شفره

١ - بودیم ده هجرت ایدن رومدلك قره دکز سواحلنه اخراج ایدیلمکن جزائرلره سواحل اهالیسنك بوکا محافظت ایتدکلری معلومات وارده ده اکلاشلمقده وشوکوندن قره دکزه بریونانه دونمالری کلمك ودیم ده پاکه وایویه اخراج صاحبی کلمه رومدلك هیچ بر خالجی طرفنه لماحه ایتمیه‌لرینه اخراجاتك دونما حمایه‌سنده اجراسی محتمل اولدیغی شایعاتی عطفاً بلدیرلمکده در. یونانه دونمالرنك قره دکزه کلمکی بالفعل معاونت نتیجه‌سی حقنده اجرای مقام ایدلدیغی براشقاء موجود اولمامغله بابِ وطنه اولا برمدافعه فعلیه نشیت وقیام مؤسفریك موجب اولابیلمکی قوياً محتمل اولمغله معروضدر.

٢ - نقلیه ده برای معلومات ده ١٥ قوماندانلغه کوندریلدی ٦٤٩ نومرولیدر

٢٢٦ / ٢٧ سه

ده ٢ جه

صلاح الدین

٤ / ٤٨٤

٩ / ١٠١٢

321 No. lı vesikanın açıklaması

Hariciye Nezareti tarafından memlekete girmek isteyen Rum göçmenlerine karşı yapılacak muameleye dair Harbiye Nezaretine gönderilen bir yazıya aittir.

Vesika No. 321

Babıâli

Hariciye Nezareti
Kalem-i Mahsus

20794

117

Harbiye Nezaret-i Celilesine

R. P. H

2

Ş K. 29 - 2

Devletlû Efendim Hazretleri

5 Şubat 336 tarihli ve 20306/69 numaralı tezkerei âcizîye zeyildir. Cenubî Rusya'nın Bolşevik istilâsına mâruz kalması üzerine Poti veya Batum'a hicret ederek Karadeniz sevahil-i Osmaniyesine ihraç edilecekleri XV nci Kolordu Kumandanlığının 26/Kânunusani/ tarihli telgrafla iş'ar edilen Rumların şu sırada memalik-i Osmaniyeye kabulü minküllilvücuh daii mahzurat olduğundan bunların bugteten Karadeniz limanlarına vürudü ihtimaline mebni memurin-i Osmaniyenin bu hususda daima hal-i teyakkuzda bulunmaları zımnında vilâyetlere talimat itası lüzumu Dahiliye Nezaret-i Celilesine iş'ar edilmişti. Nezaret-i müşarünileyhadan bukere vârit olan tezkirei cevabîde Şubatın onbeşinci günü Batum'dan Trabzon'a gelen Fransız Pake kumpanyasının Anadolu vapurunda bulunan kırkbeş Rumdan Trabzon'a çıkmak isteyen ondört kişinin olbabdaki tebliğe imtisalen ve mahallî Fransız ve İngiliz Mümessillerinin teşebbüsat-ı ekîdesine rağmen kabul edilmedikleri ve yalnız yimri sene evvel Rusya'ya giden Erzurumlu Karabet isminde birinin hizmetçilikde istihdam edileceği ifadesiyle Fransız Mümessili tara-

fından bizzat vapurdan alınarak şehre çıkarıldığı iş'ar kılınmakta olmakla tebliğ-i keyfiyete müsareat kılınır Olbabda emrüferman. hazret-i men-lehül'emrindir.

28/Şubat/336

Hariciye Nazırı namına
Müsteşar
imza

Erkânıharbiyei Umumiye Dairesine
29 minh

115

Erkânıharbiye
Tezkere
115

2
Şube
1029

1/3/36

Vesika No : 321

باب عالی
خارجیه نظارتی
قلم مخصوص
٧٩٤
٢٧

جده نظارت جلیله سنه

٨٠٧٨

دولتلو افندم حضرتلری

٥ سنه ماضیه ٢٠٠٢/٩٠ نومرولو تذکره عالیه‌لری وجده جوده روسیه‌نك ولسوداك استیلاسنه مدار اولمق اوزره بوق
و باشور جمهوریتی ایدرك قره‌دكز سواحلی تعاریفنه اخراج ایدیلمكده اولدیغی حالده اردو قوماندانلغنك ٢٢ كانون اول تاریخی نظاره
استعمار ایدیلمه روسیه‌دن سوقلرده مهاجرین قبول ایدیلمه‌جكی و داخلی محدوداتك اولدیغندن بحث بلغه قره‌دكز لیمانلرینه ورودی جایز
ماموریه‌لرینك و مهاجرلرك داخلی بیقلده و كلبری كمنده و بوزه‌تپه‌لرینه اعطای زوجه داخلی نظارت جلیله‌سنه استعمار ایلمسندن نظارت‌پناهیه
وكره وارد اولان تذكره جوابیده شاملك اوزره‌كی اولدیغی بلدیرلمه‌سی كلمه قوانین باكه قوماندانلغك انقلاب و یورغنده بولنان قوه‌لرینه روسیه‌دن
جهتیله اوه‌دن كسلمك اوزره‌كی تبلیغه امتثالاً و بحر و قوانین و انجاز مقامات تشبثات آكیده‌سنه رغماً قبول ایدیلمكده و باتم یكیه‌ساز اول
روسیه‌یه كیدیه اردوی قوه‌لرینك تحت ذمه‌سنده بولنان غیر نظامیه‌لرك اخراجی ایدیلمكده اخراجه قوانین مقامات قوانین بلدانه و بورده آزاد مهاجر جفارلدیغی
استعمار قیلنمه‌دولنه تنجیه كیفیه سارعت قوز اولمابده اردوی شاهانه قوانین مقامات (ساعت ٢٨)

خارجیه ناظری
مشیر
سعید حلیم

ارضاده جریه عمومیه دائره‌سنه ٢٩

١١٥

١١٥

٢٦/١٢/١٨

322 No. lı vesikanın açıklaması

Sadaret makamının Rum göçmenleri hakkında Harbiye Nezaretine gönderdiği bir tezkeresine aittir.

Vesika No. 322

Babıâli
Sadaretiuzmâ
Mektubî Kalemi
346376
282

Harbiye Nezaret-i Celilesine

R P H
Ş 2 K. 1-3

Devletlû Efendim Hazretleri

Amerika'dan birçok Rumların Yunanistan'a hicret ettikleri ve diğer bir takım muhacirînin bunları takibeyliyeceği istihbar edildiğinden ve Yunanlıların ele geçirdikleri arazi dahilindeki ekalliyetlerini ekseriyete tahvil için bu kabîl tedabire tevessül kılındığı gibi cenubî Rusya Rumlarından birçoklarını Trabzon ve Dersaadet havalisine yerleştirmek arzusunda bulunduklarından bahisle hükûmetçe bu babda tedabir-i muktazıyye ittihazı lüzumuna dair makam-ı âlilerinden vârit olan 18/Kânunuevvel/335 tarihli ve 5236 numaralı tezkere Meclis-i Vükelâda ledelmütalâa zâten maişetçe dûçar-ı müşkilât olunduğu şöyle bir zamanda muhtelif mahallerden gelecek Rumların da temin-i iaşelerine memleketin ahval-i iktisadiyesi kat'an müsait olmadığından ve ma'hâza cenubî Rusya'dan hicret edeceklerin kabulü asayiş noktainazarından gayricaiz ve bunların vürudünde iadeleri zarureti derkâr bulunduğundan bu babda Mümessiller nezdinde Hariciye Nezaret-i Celilesince teşebbüsat-ı lâzimede bulunulması ve bu suretle geleceklerin adem-i kabuliyle iadeleri zımnında Polis Müdiriyet-i Umumiyesince Mu'telifîn zâbıtası ile birlikte tedabir ve takyidat-ı muktazıyyenin ittihaz ve ifası bittezekkür Nezaret-i Müşarünileyha ile Dahiliye Nezaret-i Celilesine tebligat icra kılınmış idi Bukere Hariciye Nezaret-i Celilesinden gelen cevapta kendilerinin muttali' oldukları malûmat-ı resmiye meyanında Rumların Dersaadet ve Trabzon'a yerleştikleri hakkında birgûna kayde tesadüf edilmediği ve bugibi ahvalin sıhhatini müeyyet malûmat itası İngiltere Fevkalâde Komiserliğinden bittakrir bildirildiği gibi bu babda Fransa Fevkalâde Komiserliğinden irsal olunan takrirde dahi Amerika'dan gelen Rumların Asakir-i Yunaniye tarafından işgal edilmekte olan vilâyat-ı

Osmaniyeye muhaceretinden ve cenubî Rusya Rumlarından çoğunun da Yunanlılarca Trabzon ve İstanbul havalisine yerleştirilmek istenilmesinden hükûmet-i seniyyece hâsıl olan endişelerin ne misillû vakayiden münbais olduğunun iş'arı ve mutasavver veya henüz başlamış bulunan muhaceretin derece-i ehemmiyeti hakkında malûmat-ı sarîha itası talep ve iltimas olunduğu izbar kılınmakla iktizasının ifa ve inbasına himmet buyrulması siyakında tezkerei senaverî terkim kılındı Efendim.

Rifat 7/Cemaziyelâhir/1338 Sadrazam
28/Şubat/1336 Ali Rıza

R - S Erkânıharbiyei Umumiye Dairesine
1 2/3/36 1/3/36

Erkânıharbiye
Tezkere 2
831 Şube
1053
2
164 Kısım/3

vesika No : 322

جمعیت نفوس جمعیه

رئاسة الجمهورية
صدارت عظمى
مكتب بى قلمى
٢٤٦٢٧٦
٢٨٢

١٠٣٠٥٤

٢٠١٠٥٣

رومللر اقلیم خفیه

آمریقادن برچوق رومللر یونانستانه هجرت ایتدکلری دیگر برچوق قوم و جماعتلر یونانه تعقیب ایدیلکلری استخبار ایدلدیکندن دیونانیلرک الیکدکی اراضی اهالیسنک اکثریتنه تحویل ایچون بوتبل تبادله تحویل قونیلمق کی جنوبی روسیه رومللرندن برچوقلرینی طرزونه و درسعادت حوالیسنه برلشدیرمک ارزوسنه بولنمقدلرندن بحث حکومتجه بویله بر تبادله اتخاذی لزومنه دائر مقام عالیلرینه وارداولان ٨ ایلول ٢٢٥ تاریخلی و ٥٢٢٦ نومرولو تذکره تحلیل و کلاده لری اهالیسنک زاتاً حیثیتجه دوچار مشکلات اولدیغی تحویله برزمانده مختلف محللرده کلوجلک رومللرده قائمه عشیرتلرینه محکمتک احوال اقتصادیه سی قطعاً مساعد اولمیغندن و مع هذا جنوبی روسیه دن هجرت ایدن جماعتک قبولی اساسه نقطه نظرندن غیرجائز دیونلرک ورودنی اعاده لری ضروری درکار بولنمغندن بویله بر محللرنده خارجه نفوس جمعیتنک تشبثات لازمه ده بولنمسی و بو صورتله جماعتک عدم قبولیله اعاده لری حقنده یولس مدیریت عمومیسنجه مؤثر تنبیهات ضابطه سی ایدیلمکده تدابیر و تقیدات مقتضیه نک اتخاذ ایلنمسی بالتذکر نفوس رئاستی ایله اخذ نفوس جمعیتنه تبلیغاته اجرا قلنمسه ایدی بوکره خارجه نفوس جمعیتنک حکمه جوابده کزیرینک مطلع اولدقری معلومالرینه ریجه مبانیسنه رومللرک درسعادت و طرزونه برلشدیرلمکلری حقنده برکونه قیده تصادف ایدیلمیوب بوکره اهالیک صحت و مؤید معلومات اعتبارینه انظاره فوق العاده قونیلمکندن بالتقریر بویله بر قیده فوق العاده قونیلمسی ارسال اوزره تقریر ده وخی اویقادر که رومللرک عسکر یونانیه طرفنه اشغال ایدلمکده اولدیغندن ولایات عثمانیه مراجعتنه و جنوبی روسیه رومللرندن جوغنلرک ده یونانیلرجه طرزونه و استانبول حوالیسنه برلشدیرلمک استلزم ایدن حکومتجه جه حاصل اولدیغندن برلشدیرلمکلری مقابلنده مفید اولدیغنک اشعاری دخی بو کونه یاشلرمه بولنمه مراجعتنک درحال اتخاذ حقنده معلومات حرجه سی طلبه دائر اولدیغی بیان قلنمغله اقتضاسنک ایفا و بنا سنه هجتنه بوجهله سیاقنده تذکره تمادی ترقیم قیوف اقلم

١ جمادی الاخری ١٣٣٨ و ١ سفلی ٢٢٦

صدر اعظم

ارکان حربیه عمومیه دائره سی
٢٦/٢/١

بات
٢٦/٢/٢

ارکان حربیه
نمره
٨٢١

١٢٤
٢٦/٢/٢

323 No. lı vesikanın açıklaması

Rum göçmenleri hakkında Harbiye Nezareti tarafından III ncü Kolordu Kumandanlığına gönderilen bir yazıya aittir.

Vesika No. 323

2 — 14/3/336
Şube — 20/3/36
1012 — imza

Nezaretten tezkere

Üçüncü Kolordu Kumandanlığına

~~27/Şubat/336 tarihli telgraflarına cevaben~~ Yunan donanmasının Karadenize gelerek sahil Rumlarına muavenette bulunacağı hakkında malûmat olmadığına ~~ve Mümessiller nezdinde yapılacak teşebbüsat için~~ Samsun'a gelip kayıkcılar tarafından sahile çıkarılmayan Rumların ne zaman hangi vapurla geldiklerine ~~ve ceryan-ı vakıanın iş'arına~~ dair keşide edilen 2/3/336 ve 1012 numaralı şifre cevabının tesrii rica olunur.

Şakir — Muzaffer — Kadri — Kâzım

Kısım II

Gönderdim

20/3/36

Vesika No : 323

کوندرن :	نجی رابور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
	کوندرلمشدر			
	واصل اولمشدر			

آدرس .....

[illegible]

[illegible]

324 No. lı vesikanın açıklaması

Demirci Mehmet Efe tarafından Hey'eti Temsiliye Reisi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine gönderilen bir mektubu göstermektedir.

Vesika No. 324

Gayet mühim ve müstaceldir
dakika tehiri mucib-i mes'uliyettir.

Nazilli
10/3/36

Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine

Mahsus selâm ile gözlerinizden öperim. Fevkalâde ihtiyaca binaen üçbin esliha ve cepanenin on güne kadar Nazilli'ye irsalini ve mezkûr esliha ve cepanenin buraya vürudiyle biraz emniyet ve sükûn içinde bulunacağından bu suretle Zat-i Samîleriyle görüşmek üzere nezdiâlilerine geleceğim. Cevab-ı âlinize intizardayım kardeşim. Aydın ve havalisi Kuvayi Millîye Umum Kumandanı Demirci Mehmet Efe.

Mevki Kumandanı
Servet

Lüzum gösterilen eslîha ihtiyacı temin edilecek.
Bizzat konuşmamıza sizin ~~ve benim~~ meşguliyetinizin ehemmiyeti buna imkân vermez.

نازلی

٢٦/٢/١٠

مصطفی پاشا حضرتلری

[illegible]

(راز)

325 No..lı vesikanın açıklaması

324 sayılı vesikayı teşkil eden Demirci Mehmet Efe'nin mektubuna Hey'eti Temsiliye Reisi Mustafa Kemal Paşa tarafından verilen cevabı göstermektedir.

Vesika No. 325

Şifre **Şifre**
11/3/36

Nazilli Mevki Kumandanlığına

Demirci Efe'ye

C. Esliha ve cepane ihtiyacınızın mümkün mertebe teminine gayret olunacaktır. Refet Beyefendi ile bu hususu görüştük. Bizzat sizinle görüşmeği ben de arzu ederim. Fakat sizin bugünkü meşguliyetinizin ehemmiyeti cepheden ayrılmanıza müsait değildir. İnşaallah memleketimiz için mes'ut günler yaklaşsın ve tehlike zail olsun, ozaman görüşürüz Efendim.

12 **M. Kemal**
Rahmi

Vesika No : 325

شفره

۲۶/۲/۱۱ شفره

نازلی موقع قماندانلغنه

دمیرجی اوغلی

۹. اسکی وجهه احتیاطکز.
مکمل مرتبه تأمینه غیرت ایدیورز.
رأفت بیورنفایه بو خصوصه کوره شدت
بالذات سزه کوره تکلیف بنده ایزاح
ایدیرم. فقط سزک بو کونکی
مشغولیتکز اهمیتجه جهت
آیرلمه مساعد دکل. انشاء
ممکنمی ایچون مصرف
کوندیاقلاستوف دن تهیه نائل
اولسون؟ ازیان کوروشوزاذم

326 No. lı vesikanın açıklaması

Demirci Mehmet Efe'nin Harb Tarihi Arşivinde mevcut cepane isteğine ait bir yazısına Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri tarafından verilen bir cevabı göstermektedir.

Vesika No. 326

17 Mayıs 336

~~Aydın~~

Nazilli'de ~~Aydın ve Menteşe ve havalisi~~
Umum Kumandan Demirci Mehmet
Efe kardeşime

C/15/Mayıs/336 şifre. Ussat ile şimdiki halde Mudurnu ve Geyveboğazı havalisinde şiddetli müsademeler yapıyoruz ve İnayet-i Hakla ve Aydın'ın Kahraman Efe Süvarilerinin Arslan gibi hücumlariyle âsileri tepelemekteyiz. ~~Cepane~~ bu müsademat için cepaneye şiddetle ihtiyacımız olduğundan eldeki bütün cepaneyi bu işi bitirinceye kadar ihtiyat saklamağa mecbur olduk. Ankarîp ve inşaallah cepane hakkındaki arzu-yu biraderanelerini de yerine getireceğimiğiz. ~~Arz ile~~ gözlerinden öperim kardeşim Diğer paşalar ve meb'us biraderleriniz ve Refet Beyefendi takdim-i hürmet eylerler Efendim.

Büyük Millet Meclisi Reisi
M. Kemal

M. Hamdi
18 Minh

Vesika No : 326

(٥٤٤)

١٧ مايس ٢٢٦

فازيلره ايديه ~~وتشاهوايصه~~ عمرم قوماندانى دير جمى محدافه قردوشم

ع | ١٥ مايس ٢٢٦ سقزه . عصاتايله سمديكى حاله مدنى وكيوه بوغازى
حوالسنده شدتلى مصادمه لر بايوردى وعنايت حقه وآيدينك قهرامه
اوغ سوايلرينك اسلامه كبى تهجم ديله عصيدى نيه لمكه يز . ~~جخ~~
بو مصادمات ايچونه جخانه يه شدتله احتياجمز اولديغنه ال كى خونه جخانه يى
بوايشى بزه بخ قدر احتياط كبى صاقلاقه ~~ه~~ بجور حالده
، عه ويب جخانه حقنده كى ارزوى برادرانه ايى ده ريغ كره ~~كمكى~~
~~عصايله~~ كوزلكزده ايدم قردشم ديكر يازيلر دبعوث برادرلكز
وراجت بدانفه تقديم وحت ايدرانم
بوجه حت محلى رئيس

١٨ مه